

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2024/25:2

Fredagen den 4 oktober

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor

Justitieminister Gunnar Strömmer

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 13–14 juni 2024

Återrapport från informellt möte i rådet den 22–23 juli 2024

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 10–11 oktober 2024

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar justitieminister Gunnar Strömmer välkommen för att vägleda oss igenom rättsliga och inrikes frågor.

Anf. 2 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Tack för möjligheten att vara här! Vi ska som vanligt ta oss igenom underlaget inför de rådsmöten som ska äga rum i slutet av nästa vecka: inrikesdag på torsdagen och justitiedag på fredagen.

Jag hugger helt enkelt tag i underlaget och konstaterar att den första punkten den första dagen är en återrapportering från tidigare möten. Det senaste formella rådsmötet i vår krets hölls den 13–14 juni i Luxemburg. Där deltog också jag. För mer information hänvisar jag till den skriftliga rapport som har lämnats till riksdagen.

Vad gäller rådets informella möte för rättsliga och inrikes frågor låter jag ordföranden leda vidare.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen. Vi går vidare till rådsdagordningens punkt nr 3, Det övergripande läget i Schengenområdet.

Anf. 4 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Det samlade tillståndet i Schengenområdet är en återkommande punkt på Schengenrådets dagordning. Syftet med denna punkt är, som ni känner till, att regelbundet följa upp tillståndet i området och att lyfta upp frågor som är i behov av diskussion och kanske också åtgärd.

Som vanligt kommer kommissionen att presentera sin så kallade Schengenbarometer, som kort beskriver tillståndet i Schengen utifrån ett antal indikatorer. Från regeringens sida välkomnar vi barometern.

De gränsöverskridande utmaningar som lyfts i rapporten känner vi väl igen. Jag skulle vilja nämna några saker som är centrala framöver, inte minst med tanke på att en ny kommission nu snart ska träda till.

För det första finns det nu en mängd lagstiftning som har lagts fram och förhandlats fram under de senaste åren. Den behöver nu följas upp och genomföras av medlemsstaterna och institutionerna.

För det andra behöver vi arbeta på nya sätt för att stärka arbetet. Här vill jag särskilt lyfta fram arbetet med den europeiska hamnalliansen, och den frågan ska jag komma tillbaka till i särskild ordning om en stund.

För det tredje behöver vi jobba mer strategiskt med och genom de EU-myndigheter som är centrala i det här arbetet, Frontex och Europol. Detta ska vi göra för att säkerställa att myndigheter har förutsättningar för att vi med gemensamma krafter ska kunna ta oss an de utmaningar som vi står inför.

Ordförandeskapet har aviserat att de vid RIF-rådet avser att följa upp den första av de tre prioriteringarna för Schengenrådscykeln 2024–2025, som beslutades om vid Schengenrådets möte i juni. Det handlar här om att öka motståndskraften vid yttre gräns och om konsolidering och digitalisering av förfaranden och system.

Från regeringens sida anser vi att det är angeläget att följa upp just den här frågan eftersom de stora it-systemen planeras att driftsättas på bred front under den kommande tiden.

För att öka motståndskraften vid yttre gräns är det helt centralt att systematiska kontroller genomförs vid varje tillfälle som någon reser in och ut ur Schengenområdet. För att värna den inre säkerheten måste vi använda våra system och verktyg på ett systematiskt sätt; annars kommer de här kryphålen att användas eller utnyttjas av obehöriga. Här finns en hel del jobb kvar att göra.

I Schengenbarometern framgår till exempel att bara 55 procent av alla utfärdade visum till Schengen kontrollerades mot informationssystemet för viseringar vid yttre gräns.

Detta är några av de frågor vi avser att ta upp i samband med denna dagordningspunkt i nästa vecka.

Anf. 5 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Tack, ministern, för genomgången! Jag har två frågor. Den ena handlar om att justitieministern nämnde Frontex. Frontex har de senaste åren varit lite problematiskt och fått ganska mycket kritik från revisionsrätten och så vidare. Jag vill bara höra hur ministern ser på Frontex i dag. Har man kommit till rätta med de problem man har haft? Eftersom Frontex lyftes fram som en positiv kraft här vore det bra att veta om myndigheten fungerar eller om man fortfarande ägnar sig åt pushbacks och liknande.

Min andra fråga gäller samarbetet med ordförandelandet Ungern i det här fallet, med tanke på att man har hotat med att låta alla asylsökande samlas på Grand-Place – eller hur det nu var. Jag skulle bara vilja höra lite kort hur det fungerar med samarbetet.

Anf. 6 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Tack för frågan! Vad gäller Frontex är det helt riktigt som ledamoten lyfter upp: Det framkom för ett antal år sedan ett antal missförhållanden och ageranden från denna EU-myndighet som inte var i

överensstämmelse med normer och regler som gäller både för Frontex verksamhet och för EU-samarbetet i stort. Det ledde bland annat till ett ledarskapsskifte.

2024/25:2
4 oktober

Mitt intryck – och jag tycker att vi grundlade detta redan under Sveriges ordförandeskap med det nya ledarskapet i Frontex – är att vi har ett väldigt gott samarbete. Jag uppfattar att Frontex ser sin viktiga roll i sammanhanget, och den ser ju vi också. Frontex har också arbetat med de problem och missförhållanden som framkom tidigare, och man har gjort det på ett målmedvetet och strukturerat sätt.

Frontex har en oerhört viktig roll, och arbetet ska självklart bedrivas med både stor kraft och effektivitet och samtidigt på ett rättssäkert sätt som stämmer överens med de normer och regler som gäller både för Frontex verksamhet och för EU-samarbetet i stort. Min uppfattning är att Frontex i det avseendet är på helt rätt spår i ljuset av de problem som tidigare fanns och de ändringar eller skiften i både ledarskap och arbetssätt som har skett efter det.

Vad gäller Ungern kan jag konstatera att på det här området och den punkt vi talar om nu, det vill säga Frontex och Europol, är det kommissionens avrapportering. Jag kan inte se att några av de positioner som Ungern eventuellt har intagit i den allmänna debatten i praktiken har slagit igenom på något sätt som ger några vare sig tillfälliga eller bestående avtryck i vårt arbete på det här området.

Anf. 7 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag har en uppföljande fråga. Jag nämnde de hot som flera ministrar har kommit med, men jag tänker också på att Ungern fick väldigt skarp kritik i Schengenutvärderingen – jag tror att det var i våras – om att man inte tillät asylsökande att få en rättssäker prövning och så vidare.

Men jag uppfattar här att det inte märks i arbetet än så länge att landet har fått så mycket kritik i Schengenutvärderingarna.

Anf. 8 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Det är helt riktigt att Ungern har varit föremål för allvarlig kritik i tidigare utvärderingar. Det kan möjligtvis också påverka legitimiteten eller styrkan i positioner som de intar i de här sammanhangen.

Jag uppfattar att det finns ett brett grundackord i de här frågorna som inte påverkas av den typen av utspel.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6 c, Genomförande av interoperabilitet.

Anf. 10 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Detta är ett ord som man har anledning att träna en del på, och det ska vi nu belysa i genomförandet av EU:s så kallade interoperabilitetsförordningar.

Det är en återkommande fråga på RIF-råden. Bakgrunden till det är att detta har skjutits på många gånger. Detta är en fråga som har stor praktisk

betydelse men som inte har kommit på plats. Den sluttid som nu har satts för genomförandet är såvitt vi kan förstå utgången av 2026, och arbetet löper på enligt plan.

Vid rådsmötet avser kommissionen och EU:s it-byrå eu-Lisa att informera om det aktuella läget i genomförandearbetet. Detta är en lägesrapport, och jag ber att få hänvisa till de skriftliga underlagen.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Fullständig tillämpning av Schengenregelverket i Bulgarien och Rumänien.

Anf. 12 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Som ni säkert minns gavs Rumänien och Bulgarien delvis tillträde till Schengenområdet från den 31 mars i år, det vill säga att den inre gränskontrollen för flyg- och sjötrafik mellan Bulgarien respektive Rumänien och övriga Schengenmedlemsländer togs bort men att kontrollen för passage över landsgränser finns kvar, dock med den uttryckta målsättningen att den också ska tas bort.

I samband med beslutet antog Bulgarien, Rumänien och Österrike en gemensam deklaration med en rad åtgärder för att stärka Bulgariens och Rumäniens gränskontroll och begränsa sekundär migration vidare inom Schengenområdet. Vid RIF-rådet i nästa vecka väntas helt enkelt en lägesrapport om dessa åtgärder.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen även på denna punkt.

Vi går vidare till övriga inrikesfrågor och dagordningspunkt 6, Förordningen om att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn.

Anf. 14 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Låt mig först konstatera att vi ännu inte har något definitivt besked om hur den så kallade CSAM-förordningen kommer att hanteras på nästa veckas rådsmöte. Den information vi har i nuläget är att ordförandeskapet för samtal med berörda medlemsstater för att se om det går att hitta en majoritet för förslaget. I nuläget finns det inte en sådan majoritet.

Dagordningspunkten är fortfarande uppsatt som preliminär, och inriktningen är att fatta beslut om rådets partiella allmänna riktlinje. Partiell innebär i det här sammanhanget att en av frågorna, det så kallade EU-centret, undantas från beslutet. Om ordförandeskapet inte kommer framåt i diskussionerna är det troligt att det i stället blir en lägesrapport på den här punkten i nästa vecka.

Oavsett om det blir en lägesrapport eller en beslutspunkt ligger ett antal nya kompromissförslag från ordförandeskapet på bordet som vi måste förhålla oss till.

I huvudsak handlar det om att ytterligare avgränsa det ursprungliga förslaget, och då i synnerhet med sikte på den så kallade spårningsordern och dess tillämpningsområde. Enligt det förslag som ligger på bordet ska

sökningar enbart få göras efter övergreppsmaterial som är känt sedan tidigare, det vill säga att nytt material, textmaterial, utesluts i förslaget.

Ordförandeskapet föreslår i stället att kommissionen ska få i uppdrag att överväga om spårningsorder i framtiden bör utvidgas till att också omfatta sökningar efter nytt material och grooming. Men det är alltså inte en del av det förslag som nu ligger på bordet.

Ordförandeskapet föreslår slutligen en förlängning av den tillfälliga CSAM-förordningen, det vill säga undantaget från e-dataskyddsdirektivet. I övrigt ligger merparten av det tidigare ordförandelandet Belgiens kompromissförslag kvar som grund, tillsammans med förslag från tidigare ordförandeskap.

Om det blir en lägesuppdatering på RIF får vi förhoppningsvis en bild av hur ordförandeskapet avser att arbeta vidare med denna förordning. Om det blir ett beslut om rådets förhandlingsposition har regeringen för avsikt att stödja att förslaget godkänns som rådets allmänna riktlinje för fortsatta förhandlingar mellan Europaparlamentet och rådet.

Vi anser att det är viktigt att förhandlingarna om denna förordning kan föras framåt, i ljuset av det allvarliga samhällsproblem som förordningen adresserar: de systematiska och omfattande sexuella övergrepp som sker mot barn digitalt. Samtidigt har vi hela tiden lyft fram att det är viktigt att upprätthålla skyddet för den personliga integriteten och rättssäkerheten. Vi bedömer att de förslag som nu ligger på bordet har gett ett avsevärt ökat genomslag för rättssäkerhets- och integritetsaspekter, i synnerhet i förhållande till kommissionens ursprungliga förslag. Enligt vår mening finns det därmed en godtagbar balans mellan de motstående intressena, som gör det möjligt för oss att ge grönt ljus för fortsatta förhandlingar om dessa frågor med Europaparlamentet.

Jag tycker också att det är värt att lyfta fram att det som nu ligger på bordet ligger mer eller mindre helt i linje med den svenska ståndpunkt som förankrades i justitietskottet i september 2023 och som därefter har varit utgångspunkten för våra inlägg i förhandlingarna.

Anf. 15 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Tack, justitieministern, för dragningen! Detta är en viktig förordning som vi i vissa delar kan välkomna, just med tanke på syftet och det stora och eskalerande problemet med sexuella övergrepp mot barn på internet.

Dock finner vi fortfarande frågan om chat control oerhört problematisk. Vi har en avvikande ståndpunkt som har framförts tidigare i justitietskottet och som vi fortsatt står bakom.

Det man lite grann slås av när det gäller dessa överläggningar är att det verkar finnas olika bilder av hur långtgående förslaget faktiskt är. Det kan låta bra att man begränsar spårningsordern och gör andra begränsningar. Men faktum är att detta inte kommer åt grundproblematiken, vilket innebär att krypterade kommunikationstjänster kommer att brytas. Även om vi alla kan tycka att syftet i den här förordningen är bra kommer detta också att kunna öppna för helt andra syften. Därmed kan vi inte ställa oss bakom förslaget.

Jag har också några frågor. Den första handlar om att detta är en partiell allmän inriktning, och justitieministern nämnde också att EU-centret skulle kunna brytas ut. Då är min fråga, som är en sakfråga, om detta skulle

kunna gå i ett snabbspår. Det här är nämligen en av de frågor i förordningen som det råder mindre oenighet kring. Det skulle vara intressant att veta. Det är något vi i så fall ser positivt på – att EU-centret kan komma till.

Det förslag som rådet har lagt fram innebär att bilder och videor skannas redan innan de skickas. Om det finns krav på en installerad bakdörr för privat kommunikation, hur bedömer regeringen att dessa bakdörrar inte ska kunna missbrukas av företag som erbjuder tjänster som är till för att påverka demokratiska val? Sådana tjänster finns redan i dag. Detta är ett redskap som verkligen skulle kunna påverka vår demokrati som vi känner den, om dessa stora datamängder kan tillgängliggöras och användas i helt andra syften.

Jag undrar också hur regeringen menar att man ska säkerställa att barns integritet skyddas. Det är ändå barnen som är i åtanke i detta, men det finns flera sidor av problemen. I en undersökning som genomfördes 2023 i 13 olika medlemsländer fick 13–17-åringar redogöra för sin inställning till förslaget. Av de tillfrågade sa 80 procent att de inte skulle känna sig bekväma med att engagera sig politiskt eller utforska sin sexualitet om myndigheter hade möjlighet att övervaka deras digitala kommunikation.

Sedan är frågan också hur regeringen tänker sig att källskyddet ska kunna garanteras om detta skulle komma att bli lag.

EU:s egna expertmyndigheter är också väldigt kritiska. EU:s dataskyddsstyrelse och EU:s särskilda tillsynsman för dataskydd har rekommenderat EU:s lagstiftare att ändra reglerna så att avgränsningarna blir mer proportionerliga. Det förslag som nu ligger på bordet tar inte tillräcklig hänsyn till detta.

Anf. 16 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Ordförande! Tack, justitieministern, för dragningen! Detta är fortfarande väldigt oklart, tycker jag. Det är bekymmersamt eftersom detta är ett av de största beslut EU tar; det gäller massövervakning av alla som vistas i eller kommunicerar med unionen. Vi anser inte att detta är förenligt med skydd av den personliga integriteten, så vi i Sverigedemokraterna står givetvis fast vid vår avvikande ståndpunkt.

Jag har tre frågor. Ser ministern inga problem med att hans regering aktivt arbetar för denna massövervakning, trots att FN inte vill se den eftersom den inte är förenlig med den mänskliga rätten till integritet eller med Europakonventionen? Det är en av de frågor som jag skulle vilja höra svaret på.

Vidare är förslaget nu – det senaste jag såg – att man ska undanta text. Jag satt i går kväll inför det här mötet och tänkte: Hur ska jag skicka en bild utan att den skannas, utan att jag använder Thor eller något annat, vilket också är väldigt enkelt? Det tog mig två minuter att skicka en bild som aldrig kommer att upptäckas. Jag tog en vanlig png och konverterade till text i datorn. En dator tittar nämligen på ettor och nollor – även om vi ser pixlar och bokstäver gör inte datorn det. Jag skickade ett textmeddelande som mottagaren, det vill säga jag själv på min privata dator med mitt andra mejlkonto, lyfte upp som text. Jag lyfte texten och konverterade till png, och vips hade jag en vacker solnedgång över Stockholm. Man kan tänka sig att även pedofiler kommer på att det går att göra på detta sätt, och det är fruktansvärt.

Vi vill alla komma åt övergrepp mot barn, men det här är endast en stor övervakning av dem som vistas i EU, oavsett om de är medborgare eller inte.

2024/25:2
4 oktober

Sista frågan handlar om att Draghi för tre veckor sedan kom med en rapport som visar att EU har stora problem med konkurrensen gentemot Kina och USA. Anser ministern att denna övervakning är ett steg i att öka vår produktivitet och effektivitet och göra oss konkurrenskraftiga gentemot USA och Kina?

Anf. 17 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Jag vill tacka ledamöterna för många bra och relevanta frågor. Att detta inte är en enkel rättsakt tror jag att vi alla är överens om. Det som gör det komplicerat är att den ställer den ganska klassiska avvägningen mellan å ena sidan effektiv brottsbekämpning och å andra sidan respekt för personlig integritet och värnande av rättssäkerhet på högkant.

När det gäller balanspunkterna, alltså proportionaliteten i förslaget, går det inte att närma sig den frågan med mindre än att man först tar till sig vidden av det samhällsproblem som förslaget adresserar. Det finns egentligen mängder av uppgifter som beskriver volymen av de övergrepp som sker digitalt. Det är en realitet att väldigt mycket av det som förut har skett i det fysiska rummet – det gäller både denna typ av övergrepp och mycket annan brottslighet – nu sker i en digital miljö och därmed potentiellt leder till enormt mycket större skador, inte minst på grund av den enorma spridning som dessa övergrepp i den digitala miljön får. Jag tror att det är väldigt viktigt att ha med sig detta, för det är det som gör att vi över huvud taget kommer till dessa frågor och diskuterar så pass långtgående verktyg som det är frågan om. Det går inte att diskutera detta med mindre än att man på allvar sätter sig in i problemen.

Det andra gäller respekten för grundläggande fri- och rättigheter. Ett sådant här förslag måste självklart utformas i linje med fri- och rättighetsskyddet som det kommer till uttryck både i EU:s egen grundlag och i Europakonventionen för mänskliga rättigheter, och det måste vara i linje med vårt eget fri- och rättighetsskydd. Ytterst kommer en sådan fråga att avgöras av EU-domstolen, och det är klart att det ligger i allas intresse att utforma ett förslag som är i linje med detta.

Vi har ännu inte heller efter ett sådant här beslut, om det nu till äventyrs blir ett beslut nästa vecka eller vid en senare tidpunkt, någon klar bild av hur detta i slutändan kommer att se ut. Det här är ett sätt att ge grönt ljus för en förhandling med Europaparlamentet. Utan att säga vad vi kan ha för olika uppfattningar i sakfrågorna tror jag att vi kan utgå från att den förhandlingen, om den går i någon riktning, kommer att handla om att stärka rättssäkerheten och integritetsskyddet ytterligare. Det är därifrån Europaparlamentet kommer in i dessa frågor.

Detta tycker jag också anknyter till den principiella och praktiska frågan om krypteringen. Det är den återstående riktigt svåra frågan, både principiellt och praktiskt tekniskt, och den kommer, föreställer jag mig, att vara i fokus för diskussionerna med Europaparlamentet framöver.

Vad gäller avgränsningen i det här förslaget tycker jag att det är värt att ta fasta på att de avgränsningar som vi nu talar om alltså är de som justitieutskottet i princip ställde sig bakom hösten 2023. Jag vill inte vara

sådan, som det heter, men det gjorde i princip alla partier. Socialdemokraterna ville gå längre i så måtto att det spanska ordförandeskapets förslag, som då låg på bordet, var mer ingripande än den kompromisslinje som vi lade på bordet. Vänsterpartiet har, får man ändå säga, hållit en konsekvent linje och motsatt sig den positionen, men övriga partier här i rummet ställde sig faktiskt bakom den avgränsning vi gjorde hösten 2023. Jag tycker att det kan vara värt att ta med sig detta, eftersom det är det förslaget som nu i praktiken ligger på bordet.

Det är klart att den viktiga delen i avgränsningen, både principiellt och praktiskt, är avgränsningen till känt övergreppsmaterial. Vad det innebär är nämligen en högst avsevärd avgränsning av tillämpningsområdet. Vi ska ha klart för oss att ganska många, som vill gå längre, beklagar detta och menar att man på det sättet tappar effektivitet. Detta ligger det något i, men skälet är att det motstående integritets- eller rättssäkerhetsintresset gör sig särskilt gällande när det gäller det okända materialet och textmaterialet. En sådan avgränsning skulle nämligen innebära att en väldigt stor del av den kommunikation som sker i dessa kanaler skulle bli föremål för en sådan här granskning. Genom att avgränsa det till sådant material som redan är känt och taggat, eller vad man ska säga, av brottsbekämpande myndigheter i medlemsstaterna sker det ändå en högst påtaglig avgränsning av det praktiska tillämpningsområdet. Detta var den huvudsakliga begränsning som vi från svensk sida förde in i förhandlingarna redan hösten 2023, och det är där vi står.

Avslutningsvis kort om EU-centret. Skälet till att detta inte är en del av paketet är en mycket klassisk EU-dimension: Folk är inte riktigt överens om var det ska ligga någonstans. Det är alltså inte en fråga om centrets mandat eller roll i systemet, utan frågan är om det ska ligga i Bryssel, Paris, Strasbourg, München eller möjligtvis Göteborg. Jag håller helt med om vikten av att föra fram denna fråga skyndsamt, men det är ändå bra att ha klart för sig var skon klämmer. Det är en fråga av den naturen, inte om mandatet eller rollen i systemet.

Anf. 18 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack till justitieministern för svaren!

Jag har inga ytterligare frågor. Jag tänker bara konstatera att vi här i rummet nog är överens om att vi behöver förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn. Sedan är vi inte överens om att det är just det här förslaget som kommer att göra det på det bästa sättet, bland annat för att även Ungerns förslag har alldeles för stora ingrepp när det gäller den personliga integriteten.

Jag kan konstatera att för varje ordförandeland vi har och för varje kompromissförslag som kommer blir det lite bättre. Men vi är fortfarande inte framme vid ett förslag som Vänsterpartiet kan ställa sig bakom, så jag anmäler avvikande ståndpunkt om det skulle vara så att nämnden kommer fram till att stödja det här förslaget.

Anf. 19 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Tack till justitieministern för denna föredragning!

Jag kan väl börja med att lyfta fram att vi som har bakgrund i KU vet och brukar påpeka att regeringen har ett tydligt informationsövertag i EU-ärenden. Eftersom justitieministern lyfte fram att alla partier utom

Vänsterpartiet har varit konsekventa och hänvisade till ett sammanträde som ägde rum i september 2023 kan jag säga att Centerpartiet aldrig har stått bakom det här i sak. Däremot skedde en föredragning precis efter riksmötets öppnande där vi inte var tillräckligt insatta i ärendet. Jag vill vara tydlig med att Centerpartiet aldrig har stått bakom detta i sak, oavsett vad som hände på just det sammanträdet i september 2023.

Det här förslaget kan vi som sagt inte ställa oss bakom. Vi har också varit konsekvent tydliga med varför vi inte kan göra det. Det är naturligtvis oerhört viktigt att vi med kraft bekämpar sexuella övergrepp mot barn, och de sker i stor utsträckning på nätet i dag. Men det finns frågetecken kring hur träffsäkert just det här förslaget och den utformning det har är, och framför allt tvingar det här förslaget leverantörer att inrätta en bakdörr som gör att inte bara medlemsstater som söker en spårningsorder kommer att kunna komma åt den kommunikation som medborgare har och förväntar sig är skyddad utifrån den personliga integriteten. Det kommer att öppna upp även för andra aktörer som hackare eller främmande makt att komma in i den kommunikationen eftersom man är tvungen att inrätta den här bakdörren.

Jag har inte heller några frågor, utan jag vill bara framhålla vikten av personlig integritet i förhållande till hur träffsäkert detta förslag är och hänvisa till den avvikande ståndpunkten.

Anf. 20 GULAN AVCI (L):

Herr ordförande! Tack till justitieministern för redogörelsen!

Liberalerna kan konstatera att själva frågan har rört sig i rätt riktning vad gäller integritetsfrågorna. Det här är ju väldigt svåra och komplexa frågor vad gäller att skydda barn som exploateras på ett fruktansvärt sätt men samtidigt upprätthålla integriteten.

Vi konstaterar att oavsett vad som händer nästa vecka kommer det att vara upp till Europaparlamentet att avgöra den här frågan.

Anf. 21 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Herr ordförande! Tack till ministern för svaren!

Precis som sagts många gånger här är vi alla överens om att övergrepp mot barn är fruktansvärt. Därför tvekade Sverigedemokraterna för ett år sedan, när den här frågan dök upp. Vi kände att det här kanske är rätt väg, men sedan förstod vi vidden av denna övervakning. Ministern hänvisar hela tiden till avgränsningar, men övervakning är övervakning oavsett vad man kallar det. Därför sa vi sverigedemokrater att vi inte kan stå bakom det här.

Vi kan inte heller stå bakom det eftersom det inte löser problemet. Som vi förstår det är det enda det här kommer att göra att kriminella men även sådana som jag, som värnar sin integritet, kommer att hänvisas till andra lösningar som inte går att övervaka. Man kan sätta upp något sådant på en timme i dag; det krävs inte mycket. Ni kan ju inte förbjuda öppen källkod, och då finns de lösningarna. Vem som helst kan googla det och sätta upp det, och det gör att de som begår övergreppen kommer att tryckas undan mer och mer. Det gäller också andra brottslingar. Kvar står allmänheten och övervakas. Det kan väl inte vara tanken?

Sedan fick jag inte något svar på om ministern anser att det här är rätt väg för att öka konkurrenskraften mot Kina och USA. Företag kommer

faktiskt inte att kunna verka i EU på ett säkert sätt eftersom detta, precis som vi hörde här, kommer att öppna möjligheter att övervaka företagshemligheter. Till slut kan man inte verka här.

För mig är det här fel väg att gå, både för barnen och för konkurrenskraften inom unionen.

Anf. 22 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag vill inte heller vara sådan, men jag vill ändå påpeka att det som vi lite grann hänvisar till är Europaparlamentet. Där kommer det att finnas en motkraft i den här frågan i trepartsförhandlingar, eller triloger, så det känns lite som att vi har en förhoppning på Europaparlamentet. Den position som förhandlades fram där förhandlades fram av en person från gruppen De gröna, och det är också någonting som alla partigrupper från Sverige har ställt sig bakom.

Jag tycker att man lite grann duckar för ansvaret från regeringens sida om man tänker att man kan hänskjuta frågan till Europaparlamentet. Vi har faktiskt här i dag en möjlighet att skicka med en annan ingång som förskjuter positionen mer till Europaparlamentet redan nu. Jag tycker att det vore rätt om vi allihop tog den chansen.

Det som justitieministern nämner låter väldigt bra. Självklart ska vi utveckla förslag i linje med mänskliga rättigheter. Men i nästa andetag säger man att det här är ett balanserat förslag som man kan stödja – trots all den dokumenterade kritik som förslaget har fått just avseende mänskliga rättigheter.

Stora förhoppningar ställs också på kommande teknik. Man pratar i förslagen om att det här ska kunna övervakas men ändå inte. Men antingen har man en krypterad tjänst, eller också har man det inte. Det finns ingen halvkryptering. Man hoppas att det här inte ska vara ett brott mot krypteringen, men det är de facto vad det innebär.

Mängden material skulle också bli överväldigande. Även om man avgränsar det till bilder och videor kommer det att handla om en enorm mängd data.

Sedan har vi det som nämnts här tidigare – att man tar bort texten för att man tänker att visselblåsare kommunicerar med text och pedofiler med bild. Riktigt så enkelt är det inte. Det finns möjlighet att konvertera mellan ettor och nollor och till exempel bild. Om man är visselblåsare eller journalist delar man ofta information också via skärmbilder och andra bilder, så det här är inte träffsäkert på något sätt.

Frågan är också om regeringen själv tycker att det är en bra idé att gå fram med förslag som det inte finns teknisk möjlighet att genomföra.

Anf. 23 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Herr ordförande! Tack till justitieministern för en gedigen genomgång av förslaget och den svenska ståndpunkten!

Som många nämnt är detta ett otroligt allvarligt samhällsproblem som vi har att möta och som det här förslaget adresserar. Sedan kan vi nog vara överens om att det ursprungliga förslaget från kommissionen i delar var för långtgående. Nu har vi ett kompromissförslag på bordet som förhandlats fram under en längre tid som är välbalanserat och som jag tycker att vi kan stå bakom.

Det har varit uppe att partierna haft lite svårt att ta ställning i sakfrågan i justitieutskottet tidigare. Men jag kan konstatera att vi haft få EU-ärenden i justitieutskottet som varit så väl belysta och diskuterats så mycket och som varit ute i den offentliga debatten. Det gällde även före överläggningen i september 2023, så det fanns möjligheter för alla partier som var lite vakna att ta ställning i sakfrågan. Det vill jag vara tydlig med.

Jag vill också trycka på en annan aspekt vad gäller spårningsorderns räckvidd som jag tycker att det är viktigt att vara medveten om, och det är att spårningsordern är det sista steget i en trappa av åtgärder. Det innebär att alla tjänster inte kommer att omfattas av spårningsordern. De tjänster som omfattas av spårningsordern är de som tillhör den högsta riskkategorin i fall där tjänsten själv inte vidtagit tillräckliga riskminimerande åtgärder.

Det finns alltså inte ett krav i förordningen om att all kommunikation på alla tjänster ska skannas, utan det är en felaktig uppfattning som ofta förs fram i debatten. Jag tycker att det viktigt att ha det sagt.

Vi stöder som sagt regeringens ståndpunkt i den här frågan.

Anf. 24 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! För att säga någonting kort om processen är det naturligtvis så att en regering har ett informationsövertag i EU-ärenden. Det ligger så att säga i sakens natur. Sedan är det ju ingen ny situation för EU-nämnden, utan det är en realitet att det är på det sättet.

Med det sagt vill jag ta fasta på det som Mikael Damsgaard nämner här. Det är nog få EU-frågor eller EU-relaterade frågor som varit så oerhört väl genomtröskade i samspelet mellan regering och riksdag som just den här frågan.

När jag tittar på de överläggningar som skett med justitieutskottet i frågan ser jag att frågan varit uppe i juni 2022, september 2023, juni 2024 och september 2024. Utöver överläggningarna med utskottet har det varit informationsgivning till utskottet i december 2022, april 2023, november 2023, februari 2024 och juni 2024.

Även KU har varit inne i ärendet med överläggning i december 2022 och informationsgivning till KU i april 2023 och juni 2024.

I vårt sammanhang, i EU-nämnden, har vi utöver dagens möte varit här i december 2022, oktober 2023, december 2023, mars 2024 och juni 2024.

Vi har varit väldigt angelägna från vårt håll om att hålla hela riksdagssystemet väl uppdaterat om hur den här frågan utvecklar sig. Det kan jag konstatera utan att egentligen avse någonting annat än att bara konstatera det.

Det som nu ligger på bordet är det som vi diskuterade ordentligt tillsammans i justitieutskottet och i EU-nämnden hösten 2023, så på det viset kan man säga att vi är tillbaka vid den punkt då vi lade fast en svensk linje, som många vid den tidpunkten ställde sig bakom.

Med det sagt har jag stor ödmjukhet inför det faktum att regeringen alltid har ett informationsövertag och för den delen inför att det är tillåtet att ompröva sina ståndpunkter. Jag vill bara ha med det eftersom det någonstans i marginalen, i synnerhet före sommaren, fanns någons sorts diskussion om att processen inte gick till på rätt sätt.

Jag vill också bara säga att en slamkrypare i det här är hur ordförandeskap väljer att lyfta upp frågor. Exempelvis var det som hände

före sommaren att ordförandeskapet väldigt hastigt och lustigt bestämde sig för att lyfta upp frågan på ett Corepermöte, som ju inte går via EU-nämnden utan via utskottet – och så vidare.

Men, som sagt, det är en robust process och väldigt bra diskussioner under gång, och vi är tillbaka på den linje som många partier hade anledning att ställa sig bakom hösten 2023.

Det andra jag skulle vilja säga, som jag tycker att även dagens diskussion understryker, är att det är ingen enkel avvägning mellan de här utomordentligt legitima intressena.

Jag kan för egen del tycka att det bakomliggande samhällsproblemet är ganska underdiskuterat. Jag vill bara säga det. As we speak är volymen på de övergrepp som sker mot barn i den digitala miljön oöverblickbar, och det är en realitet att våra traditionella brottsbekämpande verktyg står sig helt slätt inför den nya verkligheten. Det förklarar delvis att politiken kanske famlar sig fram när det gäller hur nya verktyg ska utformas, men att det måste ske är för mig självklart. Sedan är frågan *hur* de ska utformas.

Nu gick Rebecka Le Moine, men jag tycker att hon har en bra poäng i att vi i någon mån spekulerar i teknikutvecklingen – var den kommer att vara om fem, tio eller femton år. Men om vi inte inleder våra processer här och nu kan vi vara säkra på att vi inte kommer att vara redo att tillgodogöra oss de tekniska möjligheter som med all säkerhet kommer att finnas i någon form – om vi blickar framåt.

Jag kan också ta detta med konkurrenskraften. Jag tycker naturligtvis att det är en relevant fråga att lyfta. Nu vågar jag nog ändå påstå att EU-samarbetet, med de europeiska länderna och Sverige, har en rad andra konkurrenskraftsutmaningar som jag tror är av större betydelse för den långsiktiga konkurrenskraften och tillväxten i vår del av världen. Det gäller inte minst i konkurrensen med USA och Kina.

Jag tycker att det finns mycket som talar för att brottsligheten och brottslighetens utbredning i allt högre grad börjar bli en konkurrenskraftsnackdel både för Sverige som land och för vår kontinent. På ett allmänt plan tror jag att effektivitet i brottsbekämpningen, allmänt sett, är ägnat att stärka länders konkurrenskraft och vår kontinents konkurrenskraft.

Det för mig till den sista frågan om ansvarsfördelningen mellan ministerrådet och medlemsländerna å den ena sidan och Europaparlamentet å den andra.

Det som Rebecka Le Moine lyfter är helt riktigt. Kommissionens ursprungliga förslag fick långtgående kritik från olika organ i EU som just har till uppgift att värna balansen mellan effektiv brottsbekämpning och integritets- och rättssäkerhetsintressen.

Det var alltså bakgrunden till att vi från vårt håll förde in vikten av att hitta en mer balanserad position som avgränsade tillämpningsområdet, exempelvis för detta förslag, för att det skulle bli en bättre balans mellan de motstående intressena. Jag menar att en sådan balans nu finns, och detta är tillräckligt väl genomarbetat för att vi ska kunna säga att diskussionen nu också ska kunna involvera Europaparlamentet.

Där konstaterar jag bara att givet varifrån Europaparlamentet kommer kan vi förutsätta att frågor om rättssäkerhet och personlig integritet kommer att vara i fokus för den fortsatta diskussionen. De återstående

frågetecken som finns vad gäller krypteringen kommer också att vara i fokus för den diskussionen.

Att komma framåt i en fråga som gäller så enormt stora mänskliga kostnader är så pass angeläget att vi är beredda att släppa fram en fortsatt diskussion i parlamentet. När det sedan är klart vet vi vad vi slutligt har att ta ställning till. Det ligger alltså framför oss.

Med detta tackar jag för möjligheten att få diskutera frågorna i dag. Jag ser fram emot nästa vecka oavsett om frågan kommer upp som informationsgivning eller som beslutspunkt.

Anf. 25 MATTIAS VEPSÅ (S):

Tack för redogörelsen från justitieministern! Jag vill börja med att säga att jag i stort instämmer med Mikael Damsgaards beskrivning av ärendet och av spårningsorderns funktion. Det handlar också om att detta kompromissförslag inrymmer en balans mellan personlig integritet och myndigheternas möjlighet att bryta kryptering och om hur dessa tjänster ska kunna fortsätta att utvecklas.

Från vårt perspektiv har det varit – och det är det fortfarande – en fråga om alla de barn som justitieminister Strömmer pekar på. Det finns så många barn som utsätts för grova övergrepp, och de får inte komma bort i den här debatten. Det har under hela resans gång varit viktigt för oss socialdemokrater att sätta det i fokus och att samtidigt värna integriteten och möjligheten för människor att ha sin korrespondens skyddad.

Med detta sagt har det under resans gång också visat sig att man vid varje tillfälle då detta har diskuterats har hittat kompromisser och vägar framåt. Vi gör bedömningen att det är viktigt att komma vidare med det som nu ligger på bordet. Det handlar även om att öppna för möjligheten framåt att diskutera ny teknik tillsammans med branscherna själva men också med EU-kommissionen i nästa steg. Det får avgöra väg framåt i den diskussionen.

Sedan har jag full respekt för att teknikutvecklingen minst sagt går väldigt snabbt. Det är hela tiden lätttrölig materia. Det handlar om appar och tjänster och om hur de utvecklas. Hur tekniken i morgon ser ut vet vi liksom inte, men det vi vet är att de kriminella är väldigt snabbfotade och att barnen står utan skydd. Då gäller det att vi tillsammans ger våra myndigheter rätt verktyg och att det finns en balans mellan integritet och demokratiska rättigheter och våra rättsvärdande myndigheters möjlighet att få bukt med den grova kriminalitet som finns runt omkring i vårt samhälle och i Europa.

Anf. 26 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Det har varit en lång diskussion, och nu börjar vi nästan närma oss någon typ av politisk debatt i EU-nämnden. Jag ska inte ge mig in i den. Jo, det ska jag nog göra lite grann.

Jag tycker att vi nästan hör sådana här tongångar: Ja, men vi tar det här. Tekniken finns inte på plats, men om vi tar detta pressar vi branschen så att de hittar ny teknik. Jag är inte säker på att det är så det kommer att fungera. Det vore olyckligt att ta detta beslut bara därför.

Det jag reagerar på – vi förde fram detta även i justitiekommittén – är att det förs fram hur många gånger vi har överlagt detta ärende. När det gäller EU-nämnden tror jag att vi överlade detta senast 2022, och då var det bara

en väldigt övergripande allmän inriktning som alla partier sa ja till. Därefter har det väldigt ofta varit uppsatt på vår dagordning, men det har dragits tillbaka. Och när det har dragits tillbaka får man inte heller någon information. Jag ska nog säga att vi inte alls har överlagt eller fått information i den omfattning som både handlingar och justitieministern nu säger. Detta vill jag väldigt gärna få fört inte till protokollet men i alla fall till uppteckningarna.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Jag får be kanslichefen redogöra för hanteringen i nämnden, så att det inte råder några tvivel kring hur den har gått till.

Anf. 28 Kanslichef JOHANNA MÖLLERBERG NORDFORS:

Vi ska inte förlänga diskussionen ytterligare, men bilden är ändå att frågan har varit uppsatt som lägesrapport på rådet och därför hanterats som information av EU-nämnden. Vid informationstillfällen är det inte möjligt att anmäla eventuella avvikande ståndpunkter, men frågan har ändå hanterats i nämnden. Det är min bild.

Anf. 29 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Vi ska kanske hedra den nya ordförandeklubban här genom att ta ett varv till om formella och processuella frågor.

Ur regeringens synvinkel och ur min synvinkel är det inte så att ett skarpt beslut i rådet är en förutsättning för att de överläggningar eller samråd vi har i nämnden ska vara substantiella. Jag kan göra en överblick över de två år som jag har haft den här rollen. Jag uppfattar det som att det nog inte finns någon fråga som vi har diskuterat – om jag då får använda det uttrycket – och på det viset samrått kring så extensivt i både justitieutskottet och EU-nämnden som denna fråga.

Sedan är det helt riktigt att vi inte har haft överläggning lika med att fatta ett formellt beslut så många gånger. Det enkla skälet till det är att frågan, när det har kommit till kritan, inte har kommit till skarpt läge och beslut på rådsmötena.

Jag har inte behov av att nöta in det perspektivet mer än så. Jag vill bara understryka att det ur min synvinkel har varit viktigt att återkomma till justitieutskottet, i någon mån även till konstitutionsutskottet och till EU-nämnden varje gång som det har rört sig i frågan på ett så pass substantiellt sätt att vi kan förutse att det på ett eller annat sätt kommer att tas upp i skarpt eller halvskarpt läge, så att säga, på EU-nivå.

Det återspeglar väl frågans komplexitet att vi har hanterat den på det sättet.

Jag vill avsluta med att tala om samhällsproblemets storlek. Jag såg en siffra i en FN-studie – att 302 miljoner barn har utsatts för sexuell exploatering och övergrepp online bara det senaste året. Det är inte en siffra som jag kan validera eller gå i god för. Jag kan inte heller avgöra hur precis den är. Men det rör sig alltså inte om ett fåtal barn.

Jag säger bara detta som en bakgrund. Om det inte vore så att det här var ett oerhört allvarligt samhällsproblem skulle naturligtvis balanspunkterna se annorlunda ut.

Jag tycker att vi hanterat detta på ett lämpligt sätt. Vi har kommit långt vad gäller balanspunkterna i vårt sammanhang. Vi ser framför oss att de

kommer att diskuteras och vägas av ytterligare i en fortsatt diskussion. Det är alltså det vi i sådana fall ger grönt ljus för – en ram för en fortsatt diskussion med Europaparlamentet.

2024/25:2
4 oktober

Men vi vet ännu inte, som sagt, om det blir beslut eller informationsgivning nästa vecka. Därför ska vi väl inte utesluta att vi får anledning att återkomma till frågan också i detta sammanhang.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med avvikande meningar från Miljöpartiet, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet. Jag tolkar det som att det är fyra olika avvikande ståndpunkter. Kan det tänkas stämma? Jag ser nickningar från samtliga.

Vi rycker obönhörligen vidare till nästa punkt på dagordningen. Det är dagordningspunkt 7, Aktuella lagstiftningsförslag. Det är information från ordförandeskapet.

Anf. 31 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Ja, det är en informationspunkt. Vi kommer att lyssna på informationen. Det är det enda vi kommer att göra.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Konsekvenserna av externa konflikter och hur de påverkar EU.

Anf. 33 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Detta är alltså en återkommande punkt på agendan, av väldigt goda skäl, förstås. Detta är också väldigt aktuellt för vår egen del här hemma i Sverige.

Jag får börja med att konstatera att Rysslands aggression mot Ukraina och det olagliga anfallskriget är inne på sitt tredje år. Det bidrar i högsta grad till ett försämrat säkerhetsläge. Det är också ett krig som leder till ökad vapensmuggling, människohandel och handel med narkotika.

Vi ser att EU också fortsatt behöver vara aktivt och agera förebyggande tillsammans med Ukraina. Även Moldavien vill jag lyfta fram i det sammanhanget.

När det gäller konflikten i Mellanöstern kan vi se att utvecklingen, eskaleringen, inte bara förstärker risken för ytterligare ett krig i regionen. Den utgör också ett hot mot vår inre säkerhet inom EU-området och här i Sverige.

Sedan Hamas attack mot Israel den 7 oktober förra året har vi sett en ökad polarisering också i vårt eget samhälle. Förekomst av terrorisminnehåll online ser vi också exempel på. Hat riktas mot både judiska och muslimska grupper inom EU. Flera medlemsstater vittnar också om en kraftig ökning av antisemitism sedan attacken för ett år sedan. Här är Sverige dessvärre inte ett undantag.

Ni har säkert inte undgått att vi bara de senaste dagarna har fått erfara skottlossning vid Israels ambassad i Stockholm och sprängningar i anslutning till Israels ambassad i Köpenhamn. Det är i princip ett

dagsaktuellt exempel på att denna diskussion förstås behöver föras här hemma men också i hög grad i ett nordiskt och europeiskt sammanhang.

Som framgår av regeringens nya nationella säkerhetsstrategi påverkas Sveriges säkerhet även av att auktoritära stater försöker omformulera internationella normer och underminera eller omforma den regelbaserade världsordningen så att den ska motsvara deras mål och intressen. Vi behöver vara vaksamma på nya hot som uppstår kopplat till statliga aktörer i utlandet. En sådan sak som vi återigen lyfte fram i går är att Iran agerar väldigt offensivt mot Sverige, exempelvis genom att rekrytera utförare i den svenska gängkriminella miljön för att utföra våldsdåd mot judiska och israeliska mål i Sverige. Vi ser som sagt var att det här hotet även har en koppling till organiserad brottslighet och våldsbejakande extremism och terrorism.

Sverige delar de säkerhetsrelaterade utmaningarna med sina nordiska grannländer, med andra medlemsstater i EU och med stater utanför EU. Vi välkomnar att dessa frågor sätts högt på dagordningen och att vi får möjlighet att informera varandra om aktuella händelser men också gemensamt överväga vilka åtgärder vi kan vidta för att minska dessa hot.

Anf. 34 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag skulle vilja börja med att ställa en fråga om möjligheten för regeringen att lyfta in ytterligare någonting på dagordningen. Det är helt sant som justitieministern säger: Vapensmuggling, människohandel och narkotikahandel är exempel på frågor av vikt för den inre säkerheten.

Justitieministern nämnde det lite i det talade ordet, och det jag tänker på är till exempel hybridhot, om vi nu ska kalla det så. Det är alldeles uppenbart att det finns ett sådant, och vi har också fått rapporter från Polismyndigheten om det hybridhot som vi vet understöddes av det iranska revolutionsgardet IRGC med de sms som skickades förra året till svenska medborgare. Syftet var att spä på det som handlade om koranbränningarna, och detta spär i sin tur på både en ökande antisemitism och en ökande islamofobi.

Vi har också det som nu har hänt vid Israels ambassad här i Stockholm och även i Köpenhamn. Vi vet ännu inte, men det finns uppgifter om att Iran har använt sig av gängkriminella inom Foxtrot för att utföra detta.

Min fråga handlar om detta, för det här är verkligen ett hot mot den inre säkerheten och mot svenska medborgare här i Sverige. Kan justitieministern ta med detta i diskussionen?

Utöver det skulle jag vilja säga ännu en sak. Det står tydligt i den skriftliga ståndpunkten att regeringen betonar vikten av det gemensamma arbetet inom EU för att motverka bland annat antisemitism, polarisering och spridning av hatiska budskap.

Justitieministern sa i det talade ordet att det handlar om hat mot både judiska och muslimska grupper inom EU. Jag vill bara säkerställa att det är det som regeringen i så fall kommer att föra fram.

Anf. 35 JACOB RISBERG (MP):

Ordförande! Tack, ministern, för dragningen! Jag har egentligen ingen större synpunkt på själva ståndpunkten, utan jag instämmer i Matildas

fråga om att det är det talade ordet som gäller här när det handlar om muslimska och judiska mål.

Jag har också ett litet medskick. Ministern talade själv om vikten av en regelbaserad världsordning. Det är en samling med normer och regler som ska följas av alla för att världen ska fungera som vi vill att den ska fungera. Men det kräver också att man är väldigt tydlig med vilka regler det är som gäller och att de reglerna givetvis ska gälla samtliga världens stater.

Därför vill jag göra ett litet medskick som både gäller regeringens egna uttalanden och på EU-nivå. Man ska vara tydlig när det sker krigsförbrytelser, brott mot internationell rätt eller brott mot internationell humanitär rätt och våga uttala detta oavsett om det är ens vänner eller ens fiender som genomför dem. Det ger en större tydlighet, och det visar också att regelbaserad världsordning är allomfattande och gäller alla. Annars tror inte jag att reglerna kommer att lyckas överleva. Detta är mitt medskick.

Anf. 36 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag instämmer också i det som Matilda sa. Jag hade funderingar från början om att det med tanke på den ökade islamofobin i Sverige vore lämpligt att i meningen om att motverka bland annat antisemitism, polarisering och spridning av hatiska budskap inkludera islamofobi.

Men vi får avvakta och höra vad ministern säger om detta innan det blir några skarpa förslag.

Anf. 37 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Den första frågan handlar om hybridhoten. Jag kommer med glädje – även om det är ett mycket allvarligt och på många sätt brutalt sammanhang vi talar om – att lyfta dessa aspekter av frågorna eller understryka dem ytterligare.

Vi brukar beskriva hotet mot vår inre säkerhet som att det sker parallellt från tre håll: den organiserade brottsligheten, den våldsbejakande extremismen och terrorismen och slutligen de statliga aktörerna. Det är i och för sig inte en helt ny problembild, även om hoten kan variera lite över tid vart och ett.

När det gäller den våldsbejakande extremismen, exempelvis, brukar vi över tid se att det handlar om extremhöger, autonom vänster och våldsbejakande islamism. På senare år har den autonoma vänstern sjunkit undan i kraft medan de högerextrema sammanhangen finns kvar. I synnerhet har den våldsbejakande islamistiska extremismen expanderat alldeles oerhört och gör det i högsta grad här och nu.

Det som är delvis nytt, eller i varje fall förstärkt, är att de olika hoten överlappar varandra eller kan samspela, om vi nu ska använda begreppet hybridhot. Vi ser det dels i snittet mellan organiserad brottslighet och exempelvis våldsbejakande extremism, där den organiserade brottsligheten kanske kan beskrivas som rätt transaktionell. De sitter på ett våldskapital, och om någon är beredd att betala för det kan man ställa detta våldskapital till extremisters förfogande utan att man själv egentligen har några högre ideologiska motiv för det.

Vi har sett exempel på hur gängmiljön och inte minst våldsbejakande islamister hittar varandra därför att extremisterna behöver ett våldskapital och kan få detta hos den organiserade brottsligheten.

Vi ser det som har lyfts fram under våren och här så sent som i går från Säkerhetspolisens sida om att Iran rekryterar utförare i den kriminella nätverksmiljön i Sverige. Om det är det som har hänt nu de senaste dygnet återstår att se; det pågår förundersökningar i ett tidigt skede.

Men som Säkerhetspolisen sa i går: Om man tittar på sammanhanget och moduset, som de brukar säga, det vill säga tillvägagångssättet, är det mönster vi känner igen från det som rapporterades i våras om att vi har sett det tidigare.

Som Matilda Ernkrans också tog upp redogjorde Åklagarmyndigheten och Säkerhetspolisen i förra veckan om det dataintrång då den israeliska säkerhetstjänsten hackade en sms-tjänst och skickade ut 15 000 sms med budskap ägnat att uppvigla och skapa polarisering och splittring i vårt samhälle. Det här är en realitet. Den är inte vacker, och den är allvarlig. Den ska vi både adressera här hemma och lyfta på EU-nivå, förstås.

Vad gäller frågan om vi lyfter både antisemitism och annan rasism, som riktas exempelvis mot muslimska grupper, lyfter vi givetvis fram alla relevanta aspekter i det mer polariserade samhällsklimat som vi ser. Det kommer vi att göra även nu i nästa vecka.

Sedan tycker jag att det är viktigt att ta fasta på det som framför allt har skett sedan den 7 oktober. Det är det som vi exempelvis kan mäta när det gäller antal inkomna anmälningar om hatbrott, nämligen den enorma ökningen av hatbrott – eller i varje fall anmälningar om hatbrott – med antisemitiska motiv som har skett efter den 7 oktober.

Vi måste kunna göra båda sakerna samtidigt och hålla hela perspektivet levande – det vill säga att vi vill trycka tillbaka all form av rasism och diskriminering i vårt samhälle oavsett vem det träffar. Men samtidigt måste vi ta fasta på det som är det slående och som har skett efter den 7 oktober, nämligen den enorma ökningen av just det antisemitiska. Detta måste vi också kunna betona och beskriva och för den delen ta med oss när vi till exempel riktar uppdrag eller resurser till myndigheter.

Efter helgens eskalering av konflikten i Mellanöstern stärks bevakningen av judiska och israeliska mål i Sverige. Det är inte uttryck för en preferens och att man skulle tycka att det ena hatet är mer acceptabelt än det andra, utan det återspeglar ett verkligt säkerhetsläge och en verklig utsatthet i just de här fallen.

Jag känner mig mycket bekväm med att lyfta båda dessa perspektiv – både det breda och långsiktiga och den realitet som judar i vårt land och i andra europeiska länder lever med efter den 7 oktober.

Slutligen vänder jag mig till Jacob Risberg, min vän från Uppsala. Det är alltid stimulerande att diskutera olika frågor. Ibland är det miljöbrott, och det kanske kommer upp sedan i Ukrainakontexten. Nu gällde det den regelbaserade världsordningen.

Jag tycker att det är självklart att den måste upprätthållas och att den måste påminnas om, oavsett vem det är som kan tänkas begå överträdelser i den delen. Jag vet inte om det mellan raderna ligger en antydning om att regeringen inte skulle vara lika konsekvent i dessa frågor när det är Israel som påstås bryta mot regelordningen.

Vi har varit tydliga från dag ett med att Israel blev utsatt för ett terrorattentat den 7 oktober. Israel är den enda demokratin i regionen. Vi kan konstatera att det är väldigt många länder i denna region och grupperingar kopplade till länder som riktar sina robotar mot Israel. Israel

har en självklar rätt att försvara sig mot det både på ett defensivt och ett offensivt sätt.

Regeringen har samtidigt varit entydig med att civila måste skyddas. I den eskalering som nu sker säger Sverige i samspel med andra EU-länder att alla parter måste uppvisa maximal återhållsamhet och göra sitt yttersta för att nå en diplomatisk lösning på den nu pågående konflikten. I förlängningen ligger tvåstatsfrågan där, och till den måste vi till slut komma.

Jag bara bekräftar vikten av att lyfta de här perspektiven, och jag menar att regeringen gör det. Jag kommer förstås också att stå för detta i det europeiska sammanhanget i nästa vecka.

Anf. 38 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Vi hör det talade ordet från justitieministern och nöjer oss med det den här gången. Det är bra, och det är viktigt att vi klarar av att ha många olika perspektiv med oss när vi hanterar den ökade polariseringen i vårt samhälle och försöker få till stånd en starkare trygghet för våra svenska medborgare men också för EU-medborgare.

Anf. 39 ORDFÖRANDE:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Kampen mot olaglig narkotikahandel och organiserad brottslighet.

Anf. 40 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Ordförandeskapet ska informera på den här punkten om arbetet med att genomföra EU:s färdplan för att bekämpa narkotikahandel och organiserad brottslighet.

Jag skulle i sammanhanget särskilt vilja lyfta det arbete som nu har inletts i den så kallade europeiska hamnalliansen, som lanserades i Antwerpen i Belgien under vintern.

Sverige ingår där, och vi arbetar där tillsammans med privata hamnaktörer, tull och polis. Syftet är förstås att försvåra för organiserad brottslighet på olika sätt.

Det här var också en fråga som vi hade högt upp på agendan när vi träffade de nordiska justitieministrarna i Uppsala i förra veckan. Initialt var Göteborgs och Helsingborgs hamn med i arbetet, men också Stockholm, Malmö och Köpenhamn har klivit in sedan vi startade. Det är väldigt löftesrikt.

Jag vill gärna lyfta fram att det har visat sig att det finns en inre kärna av länder som så att säga i eget spår har arbetat för att driva de här frågorna framåt. Det gäller inte minst hamnarna men även organiserad brottslighet i stort.

Där finns Belgien, Frankrike, Italien, Nederländerna, Spanien och Tyskland. Det är alltså de riktigt stora hamnländerna i EU som har en egen sorts koalition som vi har bjudits in att delta i. Nu ingår alltså även Sverige i den inre kretsen av länder, och det tror jag är ett kvitto på vårt höga anseende när det kommer till brottsbekämpningen. Dessutom kommer detta att kunna vara väldigt produktivt för oss nationellt.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och önskar justitieministern lycka till med att ro den här frågan i hamn.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Övriga frågor c–e.

Anf. 42 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

C-punkten gäller rekrytering av minderåriga unga till brottslighet via så kallade onlineplattformar. Jag vill säga några ord om detta eftersom det är så oerhört aktuellt för oss här hemma, och vi har ett starkt intresse av att lyfta och driva de här frågorna även i det europeiska sammanhanget.

Vi vet att det numera sker en väldigt omfattande rekrytering av barn och unga till kriminalitet via mer eller mindre öppna annonser också på de breda plattformarna och de breda öppna plattformarna. Det startar med den bredare trollningen och övergår sedan till smalare och mer hemliga sammanhang.

För oss kommer det att vara väldigt viktigt att lyfta upp det här problemet när frågorna diskuteras i nästa vecka. Vi har redan gjort det i den nordiska kretsen, så att säga, bland annat vid det möte i Uppsala i förra veckan som jag nämnde. Vi bjöd då in företrädare för flera av de bredare och mer öppna plattformarna, som Google, Meta, Snapchat och Tiktok, till en arbetslunch med de nordiska justitieministerna.

Det blev bra; å ena sidan åtog sig de nordiska ländernas polismyndigheter att bygga strukturer för att bidra till plattformarnas arbete med att sanera sina sammanhang, och omvänt åtog sig plattformarna – som ju inte är så att säga nationella eller ens nordiska utan mer globala till sin karaktär – att etablera en nordisk struktur, alltså ett slags motpartsstruktur, där det här arbetet kan föras framåt. Vi ska följa upp det i Köpenhamn inom några månader med en konkret handlingsplan, och där måste plattformarna kliva fram och ta ansvar för innehållet.

Vi ser också att den ökande informationsdelningen från plattformarna till våra brottsbekämpande myndigheter måste så att säga realiseras. Det finns ju en ny EU-lagstiftning på det här området, den så kallade DSA, Digital Services Act. Den ålägger plattformarna att anmäla misstänkt brottslighet när de blir medvetna om den och när den utgör ett hot mot säkerhet och liv. Det pågår ett arbete inom EU, men vi ser att det finns anledning att driva på det och kommer att göra det.

När det gäller DSA vill jag också nämna att Tyskland har lyft frågan särskilt inför nästa veckas möte. Det blev vi varse bara i går eller i förrgår. Jag nämner det så att EU-nämnden har kännedom om det, eftersom vi kommer att vilja haka på det för att diskutera de här frågorna på ett offensivt sätt. Tyskland vill till och med, utöver den ökande informationsdelningen, se över möjligheterna att ändra DSA när det gäller just plattformarnas anmälningskyldighet.

Rapportering från plattformarna är vi med på, men vi är inte lika övertygade om behovet av att redan nu börja diskutera ändringar i DSA, som bara har varit i kraft sedan februari i år. Vi ser det dock som ett kvitto på eller en återspeglning av att problematiken är starkt växande inte bara i Sverige, och vi har ett intresse av att delta i diskussionen också när den lyfts på det sätt som Tyskland nu väljer att göra.

Det var väl i grund och botten det jag ville säga på den punkten. När det gäller punkterna d och e kan jag säga att det är rena informationspunkter och att vi avser att lyssna till informationen.

2024/25:2
4 oktober

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Jag tolkar det som att det gäller punkterna b, d och e, och jag ser att ministern nickar.

Anf. 44 MATTIAS VEPSÄ (S):

Tack för informationen, justitieministern!

Vi ser fram emot att följa den spännande diskussion som Tyskland har initierat om DSA och det utvecklingsarbetet. Det är klart att det inte här går att ta ställning till det, om det nu är så att regeringen vill ha något särskilt medskick på den punkten, men man kan absolut titta på hur självrapporteringsmekanismerna har slagit ut. Jag vet att Tyskland har kommit ett steg längre; redan innan kravet kom på bland annat sociala medier-aktörer och gejmingscommunityt vet jag att man följde upp rapporteringarna på något sätt. Vi får alltså ta del av den informationen framåt, tänker jag.

Jag vill ställa en fråga. Jag och justitieministern hade en härlig stund tillsammans i kammaren för snart ett år sedan, tror jag att det är. Vi pratade om just gejmingsplattformarna, som tyvärr har blivit en arena för högerextremism och rekrytering. Det ligger fasligt nära det som nu även gängkriminella håller på med, det vill säga rekryterar barn och unga till att begå hemska, grova brott. Jag tänkte att det kanske är lämpligt att baka ihop åtminstone de problemen. Det inryms ju i det här med kriminalitet och grova våldsdåd, så att säga.

Det här arbetet är initierat i Europa och EU sedan tidigare, och vi har haft en diskussion här i nämnden inför en diskussion om just det. Vi ville att man skulle skärpa till Sveriges röst i den diskussionen. Men jag vill välkomna det här och säga att det är ett bra initiativ och att jag ser fram emot att följa det. Det var det första, och rent konkret: Är det inte läge att ta in även gejmingsplattformarna i detta? Vi har nämligen fakta från myndigheter och civilsamhället i Sverige om hur stort problemet är. Tillsammans med detta har vi ett jätteproblem.

Det andra gäller en diskussion om det tyska initiativet till ålderskontroll på sociala medier-plattformarna. Är det någonting som det förs en diskussion om med plattformarna, det vill säga en tydligare kontroll på åldersgränser och att kanske titta på hur plattformarna efterlever den kontrollen? Det handlar om att se till att barnen inte kan bli utnyttjade, helt enkelt – att man vet att det finns en vuxen bakom barnen på de här plattformarna.

Anf. 45 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Jag välkomnar entusiastiskt kroppsspråk från ledamöterna; det antyder angelägenhetsgraden i frågorna.

Bara för att kvittera det du säger, Mattias Vepsä: Ja, och jag tycker att det är väldigt bra att du påminner om vikten av att få in även gejmingsföretagen i den här diskussionen. Det är också bra att du påminner mig om att ta med det redan i den diskussion som ska föras i nästa vecka.

Den här diskussionen är mycket öppen och levande i en annan kontext just nu, nämligen när det gäller relationen till Danmark. Som ni säkert har noterat under sommaren har det visat sig att även danska gängkriminella rekryterar utförare i den svenska miljön. Det finns till synes ingen djupare förklaring – även om det kanske finns – än att svenska gängkriminella har skapat en digital infrastruktur som andra helt enkelt kan köpa in sig på.

Den rekryteringen och den digitala infrastrukturen omfattar även spelplattformar. Det här har skapat en oerhört bred träffbild, så att säga, det vill säga att man kommer åt barn som över huvud taget inte varit i närheten av den typen av rekrytering tidigare. Jag kan inte direkt koppla följande till just spelplattformarna, men oavsett vilken plattform det handlar om är det en slående sak att flera av de barn som dök upp i flödet i Danmark var helt okända inte bara för polisen utan också för socialtjänsten och andra.

Det här återspeglar ju den exponering som barn utsätts för när också rekryteringen så att säga flyttar in i den digitala miljön, inklusive gejmingsmiljön. Jag tar alltså verkligen med mig att vi inte bara ska diskutera den frågan bilateralt med Danmark utan också i högsta grad driva de här frågorna i det europeiska sammanhanget.

När det gäller ålderskontrollen har jag egentligen inget rakt svar. Det var en av de frågor som ställdes vid den arbetslunch vi hade med plattformarna – jag kommer inte ihåg vem det var som ställde den, men det var någon av justitieministrarna runt bordet – och den finns med bland de frågor som ska diskuteras vidare med plattformarna när vi återses i Köpenhamn om ett par månader. Jag får alltså helt enkelt återkomma, både vad gäller i vilken mån vi kan ha en genomtänkt egen linje i den här frågan och vad gäller hur den så att säga utvecklar sig i utbytet med plattformarna.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Övriga frågor om aktuell lagstiftning.

Anf. 47 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Det är en informationspunkt, och vi tänker lyssna.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Klokt! Ledamöterna verkar inte heller ha några synpunkter på detta.

Vi kommer då till dagordningspunkt 12, som handlar om kampen mot olaglig narkotikahandel och organiserad brottslighet – fast i ett lite annat avseende, nämligen den straffrättsliga delen.

Anf. 49 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Det är en så kallad lägesrapport, vilket har lämnats även av tidigare ordförandeskap. Jag ber att få hänvisa till det skriftliga underlaget.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 13, Rysslands anfallskrig mot Ukraina: kampen mot strafflöshet.

Anf. 51 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Det är en återkommande punkt på RIF-rådets möten, och angelägenhetsgraden är förstås enastående hög. Även under den här punkten är det en lägesrapport, och jag får hänvisa till det skriftliga underlaget.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 14, Främja tillgången till rättslig prövning i samband med rättsstatsprincipen och konkurrenskraft.

Anf. 53 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Frågor som är kopplade till EU:s konkurrenskraft och hur den kan främjas är en av prioriteringarna för det nu sittande ordförandeskapet. Det är även en prioritering för den svenska regeringen, tillsammans med frågor som rör den demokratiska rättsstaten och rättsstatsprincipen.

Vi ser att det är prioriterat att även EU arbetar målmedvetet för att stärka konkurrenskraften och produktiviteten. Det är en förutsättning för ökad ekonomisk tillväxt och för att den gröna digitala omställningen ska kunna drivas på och bli framgångsrik.

En komponent i detta är att EU är och fortsätter vara ett rättssäkert, förutsägbart och tryggt rättsligt område som tillgodoser både medborgares och företags rättigheter. Det handlar bland annat om att medborgare och företag ska ha rätt till en rättslig prövning och att man ska kunna få sina beslut – domar – verkställda inom hela EU. Det ökar också EU:s attraktivitet för företag när det gäller investering och etablering.

Det underlag som ordförandeskapet har tagit fram har en bred ansats. Man konstaterar att tillgången till rättvisa, alltså effektiva och tillgängliga rättssystem, är nödvändig för att främja investeringar och tillväxt i EU. Det läggs stort fokus på små och medelstora företag och hur deras så att säga tillgång till rättvisa kan förbättras. Där lyfts frågor om tillgång till rättslig information, användning av digitala verktyg, alternativ tvistlösning med mera.

Även om det här är ett område som kanske ligger lite vid sidan om den dagliga politiska debatten, som ju i hög grad har fokus på brottslighet, tycker vi alltså att det här är ett väldigt viktigt perspektiv och kommer att delta aktivt i diskussionen.

Anf. 54 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Tack, justitieministern! Jag ska försöka formulera mina frågor.

Jag delar helt och fullt bilden att det är viktigt att EU är ett rättssäkert, förutsägbart och tryggt rättsligt område som tillgodoser medborgares och företags rättigheter, och jag har egentligen inga synpunkter på den ståndpunkten. Jag vill bara ställa en fråga om sammanhanget, kanske. Är anledningen till att detta lyfts upp som en diskussion att man har identifierat att det finns problem på det här området i relation till små och mindre företag? Är det inte alltid rättsligt och rättssäkert när exempelvis EU-medel betalas ut? Jag tycker att det är svårt att få en känsla för i vilken kontext diskussionen ska föras.

Min andra fråga rör att vi hade Sveriges nya EU-minister hos oss i EU-nämnden i förra veckan. EU-ministern har för regeringens räkning satt igång ett arbete där man vill jobba med rättsstatsprinciper på ett mer horisontellt sätt, alltså över fler EU-budgetområden. Det är dock lite oklart hur och på vilket sätt. Frågan är om det här är någonting som justitieministern avser att lyfta in också i det här sammanhanget. Om det nu har varit problem på det här området kanske man behöver vara lika tydlig som EU-ministern var med att det finns fler områden där man kan stoppa utbetalningar av EU-medel om rättsstatens principer faktiskt inte upprätthålls.

Så formulerar jag mig.

Anf. 55 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Jag tackar för frågorna.

Jag skulle säga så här: Exakt hur det nuvarande ordförandeskapet har tänkt när man har bestämt sig för att det här ska vara ett prioriterat ämne, och mot så att säga vilken verklighetsbakgrund man har gjort det, kan jag egentligen inte svara för.

Vad jag däremot kan säga är att vi välkomnar den här vinkeln därför att Europas ekonomiska utveckling, vår konkurrenskraft och vår tillväxt som kontinent har varit mycket bekymmersam under lång tid. Vi ser att andra världsdelar springer snabbt, inte minst den amerikanska ekonomin, och det är en mycket relevant fråga att ställa sig i vad mån det som rör sig på det rättsliga området kan påverka det – positivt som negativt. Nu tar jag konkurrenskraftsingenången i detta, men det handlar om alltifrån regelbörda, rättsreglernas utformning och i vilken utsträckning de är ägnade att främja konkurrenskraft och god ekonomisk utveckling till frågor som – och då närmar vi oss det rättsstatliga – vilken tillgång företag har till en rättvis rättegång.

Vad betyder då det? Jo, det handlar om väldigt praktiska frågor. Man brukar tala om effektiva rättsmedel: Finns det rättssystem som på ett effektivt sätt kan ta hand om tvister när de uppkommer? Är det förenat med stora kostnader för småföretagare att delta i sådana tvister? Vad blir resultatet av en dom, exempelvis, i en sådan tvist? Har den bara nationell betydelse, eller får den genomslag i hela EU-systemet? Det senare är ju att föredra från konkurrenskraftssynpunkt, exempelvis.

Som jag tror att jag sa inledningsvis: Kanske är det underlag vi fått inför diskussionen lite vagt, men vi vill i alla fall bekräfta temat och perspektivet. Jag tror att det finns ganska mycket att hämta där om man jobbar med det systematiskt. Det kan vi göra även nationellt.

Låt mig säga så här apropå rubriken ”Rättslig konkurrenskraft”: Det finns väl en del andra inslag i ordförandeskapet som man kanske känner mindre entusiasm inför. Just den vinkeln tror jag dock är ganska produktiv. Den borde vi kunna göra någonting av även nationellt, och det avser vi att göra.

Här tycker jag ändå att det finns en koppling till rättsstatligheten, så att säga. Effektiviteten och tillgängligheten i systemet ska förstås omfatta även företag.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Jag kan då konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi hoppar obönhörligen i dagordningen till punkt 16, punkterna c–f.

Anf. 57 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Förra året kunde vi informera er, som ni säkert kommer ihåg, om att den eviga frågan om EU:s anslutning till Europakonventionen då hade tagit rejäla kliv framåt genom att det nåddes en överenskommelse om ett nytt utkast till avtal om just detta. Sedan återstår alltid några frågor, som det heter, innan EU kan komma vidare med anslutningen. Inte minst handlar det om att hitta en intern lösning på en invändning från EU-domstolen som tar sikte på domstolens behörighet på området unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.

Man kan säga att arbetet i rådet har gått lite i stå i den frågan. Det jag vill lyfta fram är dock att EU-domstolen nyligen kom med ett avgörande i ett mål där dessa behörighetsfrågor belyses på ett sådant sätt att vi bedömer att frågan nu kan föras framåt. Vi välkomnar den utvecklingen. Jag kan inte ge någon prognos om huruvida vi kommer att komma i mål eller i så fall när, men det tas i alla fall positiva steg framåt.

I övrigt ber jag att få hänvisa till det skriftliga materialet.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi så mycket för informationen. Vi tackar också justitieministern och hans medarbetare för entusiastiskt och ihärdigt deltagande under nämndens sammanträde i dag.

Anf. 59 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Tusen tack för det! Vi säger också tack för tålmodigt deltagande. Trevlig helg vad det lider!

§ 2 Rättsliga och inrikes frågor

Statsrådet Johan Forssell

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 13–14 juni 2024

Återrapport från informellt möte i rådet den 22–23 juli 2024

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 10–11 oktober 2024

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Då hälsar vi statsrådet Johan Forssell med medarbetare hjärtligt välkomna. Jag lämnar först ordet till statsrådet med anledning av återrapporterna från de möten han varit på.

Anf. 61 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! Jag höll på att säga god morgon, men jag får väl säga god förmiddag. Kul att se er alla här!

Med mig i dag har jag Alexandra Wilton Wahren, rättschef, Adam Reuben, politisk sakkunnig, Anna Ståhlgren Nislander, politiskt sakkunnig, Sofia Östmark, enhetschef, Jenny Strandberg, kansliråd, Ivar Ahlroos Källhed, departementssekreterare, och Nora Granath som är praktikant – så att ni vet vilka som sitter framför er.

Vi har skickat ut en återrapport från två möten. Jag har inget att tillägga till dem men svarar såklart gärna på frågor om det finns sådana.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Vi går vidare till rådsdagordningens punkt 4, Effektivisering av EU:s återvändandepolitik.

Anf. 63 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! Det var tur att ni inte ställde frågor eftersom jag inte var på de mötena, av förklarliga skäl.

Det är alltså RIF-möte nästa vecka i Luxemburg. Det är egentligen en diskussionspunkt för mig och sedan en informationspunkt.

Jag tänkte börja med diskussionspunkten, som handlar om effektivisering av EU:s återvändandepolitik. Detta är en väldigt högt prioriterad fråga för regeringen. Det är också en återkommande och högt prioriterad fråga i rådet. Det är just en diskussionspunkt, men jag hoppas ändå att det ska bli konkreta idéer för inriktningen på arbetet framöver.

Det ungerska ordförandeskapet har identifierat tre huvudområden i återvändandepolitiken som man bedömer är avgörande och vill fokusera diskussionen på.

Det handlar för det första om behovet av att uppdatera det nuvarande rättsliga ramverket, bland annat för att kunna möta utmaningar, och att undersöka nya, innovativa idéer och lösningar.

Det handlar för det andra om behovet av att förbättra användandet av redan befintliga verktyg, däribland i arbetet med olika politikområden i den externa dimensionen men även Frontex roll.

Det handlar för det tredje om snabbt återvändande av brottsdömda och personer som utgör säkerhetshot.

Den här diskussionen kommer vid en väldigt angelägen tidpunkt, och det av flera olika skäl. Vi står inför det viktiga genomförandet av migrations- och asylpakten. I pakten finns flera delar som kan väntas få positiva effekter också på återvändandearbetet. Det är dock inte tillräckligt, utan antalet verkställda återvändandebeslut behöver också öka markant för att vårt gemensamma asylsystem ska vara hållbart och fungera som det är tänkt.

Som ni vet står vi också inför en ny EU-institutionell cykel. I riktlinjerna för den nya kommissionen har von der Leyen också aviserat ett nytt rättsligt ramverk på återvändandeområdet. Det finns redan ett förslag från kommissionen om en revidering av återvändandedirektivet, men det börjar ha ett antal år på nacken och kan behöva uppdateras i ljuset av den senaste utvecklingen. Det handlar inte minst om den nya migrationspakten men också om utmaningar såsom återvändande av personer som bedöms utgöra ett säkerhetshot. Det är viktigt att kunna förhindra att dessa personer dröjer sig kvar – eller för den delen reser vidare i unionen, vilket vi har sett flera exempel på med tragiska konsekvenser bara under det senaste året.

På rådsmötet vill jag därför understryka vikten av att vi parallellt med genomförandet av migrations- och asylpakten fortsätter och intensifierar ansträngningarna när det gäller såväl de interna som de externa aspekterna av EU:s återvändandepolitik. Jag avser att framhålla att Sverige är öppet för att se över det gemensamma rättsliga ramverket på återvändandeområdet. Vi behöver också tänka nytt och se över vilka åtgärder som kan bidra till just ett mer effektivt återvändande. Regeringen är redo att diskutera nya idéer och lösningar på det området.

Jag kommer också att fortsätta betona vikten av att EU använder alla relevanta politikområden, inklusive viseringsinstrumentet, handel och bistånd, för att få till stånd ett bättre samarbete med tredjeländer när det gäller återtagande av dessa medborgare. Det är också viktigt att det stöd som Frontex ska ge inom ramen för byråns nuvarande mandat används i största möjliga utsträckning.

Att arbeta för att hitta möjliga EU-gemensamma lösningar kring återvändande, också till länder som kan vara svåra att avlägsna personer till, är angeläget, inte minst när det gäller personer som är dömda för brott eller som bedöms utgöra ett säkerhetshot.

Jag lär få anledning att återkomma kring flera av dessa frågor framöver när diskussionerna som vi ska ha nästa vecka mynnar ut i kanske mer skarpa förslag.

Anf. 64 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för genomgången.

Jag vill börja med att tydliggöra att Vänsterpartiet inte står bakom EU:s nya migrationspakt, med undantag för det så kallade krisdirektivet. Vi kan se att övriga delar tar det sämsta av dagens flyktingpolitik och gör det till EU-lag. Här menar vi bland annat rättsosäkra snabbkontroller vid gränsen och en utökad möjlighet att placera människor i förvar.

När det gäller den så kallade effektiva återvändandepolitiken ser vi väldigt stora risker med snabbkontroller. Vi kan också se brister i hur Frontex har agerat genom åren.

I regeringens ståndpunkt står det om ”alla relevanta politikområden, inklusive viseringsinstrumentet, handel och bistånd”. Här använder man alltså utpressning – jag är nog beredd att ta det ordet i min mun – på ett sätt som drabbar tredje och fjärde man.

Nu skulle jag kunna vara positiv och tänka att när regeringen vill använda biståndsinstrumentet menar den nog att man ska öka biståndet kraftigt för att på så sätt minska incitamentet till framför allt ekonomisk migration. Jag är dock rädd att regeringen här menar att man vill minska biståndet och driva på för att EU ska minska biståndet till länder som brister när det gäller att ta tillbaka sina medborgare.

Här vill jag också ta upp något som jag fick information om när jag besökte ett av de länder som har många återvändare att ta emot. Detta gällde inte Sverige, vill jag vara tydlig med, men det handlar ändå om hur EU och EU:s medlemsstater förhåller sig. Helt plötsligt kan det komma personer från EU som har återförvisats till sitt ursprungsland och som inte fått ta med sig någonting av det de har jobbat ihop i det land där de har befunnit sig, varken bankmedel eller liknande eller saker de köpt. Man har inte heller meddelat ursprungslandet att de här människorna kommer. De hamnar helt utblottade på flygplatsen.

Med det exemplet vill jag vara väldigt tydlig med att när det handlar om samarbete med tredjeländ för återvändande måste också EU bli bättre på hur man samarbetar med de länder som ska ta emot och hur man behandlar de människor som man utvisar.

För att inte behöva begära ordet igen vill jag säga att jag vill anmäla en avvikande ståndpunkt med anledning av det jag har anfört.

Anf. 65 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill bara understryka vikten av att hålla i här. Migrations- och asylpakten är ett av de viktigaste beslut som har kommit på plats när det gäller EU-arbetet på senare tid, så det är viktigt att hålla i det arbetet och se till att det genomförs.

Jag har en fråga. Eftersom vi vet att migration troligen kommer upp på dagordningen även när EU:s stats- och regeringschefer träffas på Europeiska rådet vore det intressant för EU-nämnden, tycker jag, om migrationsministern kunde öppna lite när det gäller vad han kommer att tycka är spännande ”nya, innovativa idéer”, som statsrådet sa att diskussionen kommer att handla om och som statsrådet också sa att regeringen välkomnar.

Anf. 66 JACOB RISBERG (MP):

Herr ordförande! Tack för dragningen, statsrådet!

Jag instämmer i många av de farhågor som Ilona Szatmári Waldau framför. Jag är generellt lite oroad över hur man pratar om den här frågan. Det uppfattas lätt som att alla asylsökande eller alla som nekats uppehållstillstånd på något vis är kriminella. Så är det definitivt inte. Det är en liten minoritet av dem som kommer till EU som begår brott, men det känns som att man behandlar hela gruppen av asylsökande med en och samma tunga; man misstänker alla för att vara grovt kriminella.

Jag tror att det är lite olyckligt. De flesta av de här människorna befinner sig här av skäl som är svåra för oss att ens begripa, vad gäller

saker de har utsatts för. Jag har alltså lite problem med själva språkanvändningen.

2024/25:2
4 oktober

Det finns också en risk. Visst, när man har fått sitt asylskäl prövat och inte får asyl eller möjlighet att stanna kvar i EU ska man givetvis kunna återvända till de länder man kommer från på något vis. Men om det inte finns möjlighet att verkställa till exempel en utvisning krävs det att vi i processen däremellan behandlar dessa människor på ett värdigt sätt, ser till att det finns sjukvård för dem och så vidare, allt som de har rätt till enligt mänskliga rättigheter.

Slutligen vill jag säga något om hur vi agerar för att förhindra att människor ger sig ut på flykt över huvud taget. Ilona var också inne på det. Det gäller framför allt biståndsarbete, klimatarbete, ökat fredsfrämjande och ökat demokratistärkande samt diplomatiska kontakter runt om i världen. Det känns som att ju mer man bygger murar i EU, desto mer lämnar man resten av världen vind för våg och avslutar sina ansträngningar att förhindra att människor behöver fly över huvud taget.

Även vi anmäler alltså avvikande mening när det gäller regeringens ståndpunkt.

Anf. 67 MALIN BJÖRK (C):

Herr ordförande! Tack för dragningen, statsrådet!

Centerpartiet står bakom den migrationsasylpakt inom EU som har förhandlats fram. Vi tycker också att effektiv återvändandepolitik är en viktig del av det och kan absolut stå bakom stora delar av den här ståndpunkten.

Däremot är det en passus med ett ord som vi vänder oss emot. Det gäller, så som jag tolkar det, skrivningen om bistånd: att villkora bistånd med att personer som ska utvisas tas emot av hemlandet. Det är Centerpartiet emot. Vi vill stryka ordet bistånd här.

Jag anmäler redan nu avvikande ståndpunkt, eftersom jag misstänker att det inte kommer att ändras.

Anf. 68 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande! Tack för alla kommentarer! Det var också någon fråga.

Jag börjar med Vänsterpartiet och noterar helt enkelt att vi har skilda uppfattningar.

Det gäller att kunna fokusera på flera saker samtidigt här. En del är migrationens grundorsaker. Det andra är de problem med irreguljär migration vi ser i dag. När det gäller just biståndsdelen där är en slutsats från Europeiska rådet att man kan använda alla tillgängliga verktyg. I det ingår biståndet. Sedan ska det alltid ske på ett noggrant sätt.

Att kunna använda biståndet på det sättet är en diskussion vi har fört. Det gäller inte bara bistånd utan även handelsfrågor. I grund och botten är det inte konstigare än att när man samarbetar med ett land måste det landet också vara intresserat av att samarbeta tillbaka.

På temat, rörande Socialdemokraternas fråga, vad det är för innovativa idéer får vi se lite. Det är en diskussionspunkt. Vi kommer såklart att följa den väldigt noga. Det är en prioriterad fråga för oss.

Vi finner inte någon anledning att stänga dörren i det här läget, utan vi får se vilka diskussioner som förs och vilka eventuella förslag som kommer fram. En sak som nämnts är möjligheten att göra så kallade

återvändandehubbar. Det gäller personer som inte har asylskäl och som inte heller samarbetar när det gäller att kunna verkställa beslutet. Då skulle man kunna överföra dem till en återvändandehubb i ett tredjeland.

Med det sagt är det i så fall viktigt att ett sådant arbete sker i enlighet med det EU-regelverk vi har och andra internationella konventioner. Vi som regering har inte tagit ställning till frågan än, av den anledningen att det inte finns något förslag på plats. Men det är en diskussion som har förts, och den lär fortsätta föras.

Jag känner inte igen mig i Miljöpartiets beskrivning, att jag skulle ha uttryckt att alla personer som söker asyl skulle ha begått brott. Det har jag inte uttryckt på något sätt. Och jag tycker att jag hör det väldigt sällan i diskussionen. Det är helt korrekt att det bara är en väldigt liten del som gör det.

Jag vill även flika in något som också ska sägas i sammanhanget; i i alla fall den svenska migrationspolitiken är det ett faktum att närmare tre fjärdedelar av de som söker asyl i dag inte har skyddsskäl. Det bör man också ha i åtanke. Tre fjärdedelar har inte flyktingstatus alternativt är inte skyddsbehövande.

Till Centerpartiet kan jag säga rörande bistånd att jag väl redan har gått in lite på de delarna. Vi driver en annan uppfattning. Och det är som sagt en slutsats från Europeiska rådet att man ska kunna använda alla tillgängliga verktyg, inklusive bistånd men inte bara bistånd, för att kunna möjliggöra ett återvändande.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med oliklydande avvikande meningar från Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Centerpartiet.

Då går vi till Övriga frågor och dagordningspunkt 10 a, Genomförande av migrations- och asylreformer.

Anf. 70 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Det är en informationspunkt från kommissionen. Kommissionen väntas vid mötet informera om arbetet med genomförandet av migrations- och asylopakten. Som ni känner till antogs de rättsakterna i maj i år. Nu pågår ett omfattande arbete för att anpassa lagstiftningen i alla 27 medlemsstater och system så att de nya reglerna kan börja tillämpas sommaren 2026.

Enligt bestämmelserna presenterade kommissionen i juni en gemensam genomförandeplan. Den identifierar de huvudsakliga så kallade byggstenarna som måste finnas på plats när rättsakterna ska börja tillämpas.

Nästa steg är att alla medlemsstater senast i december i år ska ta fram nationella genomförandeplaner. Vi förväntar oss att kommissionen kommer att informera om det arbetet.

Det förväntas ingen diskussion, men om det blir en diskussion om detta kommer jag naturligtvis att framhålla vikten av ett korrekt genomförande av denna viktiga pakt.

Jag svarar gärna på frågor.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsrådet för informationen.

Vi tackar också medarbetare och statsråd för närvaro och deltagande i dagens sammanträde.

2024/25:2

4 oktober

Anf. 72 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Får man besvara nämnden genom att önska en fortsatt trevlig dag.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Vi får besvara om att göra detsamma.

§ 3 Rättsliga och inrikes frågor
Statsrådet Paulina Brandberg
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 13–14 juni 2024
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 10–11 oktober 2024

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Nämnden har framför sig statsrådet Paulina Brandberg. Vi ska ta oss till de återrapporter som statsrådet har tagit med sig till nämnden.

Anf. 75 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Herr ordförande! Jag är här för att informera om och samråda med nämnden inför kommande RIF-möte.

När det gäller föregående rådsmöte har ni alla fått ta del av en skriftlig redogörelse från mötet som ägde rum i Luxemburg den 13–14 juni. Om det finns frågor om mötet svarar jag gärna på dem. Annars tänkte jag inte ta upp något vidare om det.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går till dagordningspunkt 15, Kampen mot rasism: genomföranderapport om handlingsplanen mot rasism. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 77 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Herr ordförande! Detta gäller en diskussion om genomförandet av EU:s handlingsplan mot rasism. Som bekant etablerades under det svenska ordförandeskapet ett arbetssätt för rådet i frågor som rör rasism och antisemitism. I detta ingår att rådet löpande utbyter erfarenheter och diskuterar den fortsatta inriktningen för EU:s arbete på området.

Under 2020 presenterade kommissionen meddelandet *En jämlikhetsunion: EU:s handlingsplan mot rasism 2020–2025*. Det är en plan som syftar till att på ett konkret sätt lägga fram åtgärder som ska vidtas för att motverka rasism och diskriminering inom unionen på grund av etnicitet.

Då handlingsplanen löper ut 2025 har kommissionen utarbetat en rapport om genomförandet av handlingsplanen som belyser de åtgärder som har vidtagits på EU-nivå och de resultat som dessa har lett till på nationell nivå i de olika medlemsstaterna.

Kommissionens ordförande har också aviserat att en ny strategi för EU:s arbete mot rasism ska utarbetas för perioden från 2025. I ljuset av detta väntas diskussionen fokusera på lärdomar från den befintliga handlingsplanen och initiala medskick inför framtagandet av den nya strategin.

Regeringen avser att i diskussionen lyfta upp att arbetet för att bekämpa rasism är en integrerad del av försvaret för EU:s grundläggande värden. Regeringen anser därför att det är av betydelse att kontinuerligt arbeta med att motverka alla former av rasism och välkomnar att rådet fortsätter att följa upp och diskutera inriktningen för EU:s arbete med frågorna.

Det är viktigt att EU:s arbete på området bedrivs på ett sammanhållet sätt med långsiktighet, uthållighet samt resultatfokus. Regeringens uppfattning är att den existerande handlingsplanen har bidragit till detta.

I fråga om den kommande strategin anser regeringen att den bör bygga på de lärdomar som kan dras från genomförandet av den gällande handlingsplanen och att den bör utarbetas i samarbete med medlemsstaterna.

Vidare bör strategin på ett konkret sätt bidra till att EU:s institutioner och medlemsstaterna ges goda förutsättningar att bekämpa rasism och möta aktuella utmaningar samtidigt som arbetet behöver ta höjd för de skilda förutsättningar som råder i respektive medlemsstat.

Anf. 78 SERKAN KÖSE (S):

Ordförande! Tack, statsrådet, för informationen och för möjligheten att diskutera den här frågan!

På rådets möte ska det som sagt diskuteras lärdomar men också medskick inför den fortsatta processen. Det har ställts två relevanta frågor. När jag läser regeringens förslag till ståndpunkt upplever jag inte att man ger ett riktigt bra svar på den första frågan, om vilka utmaningar regeringen har identifierat i arbetet med att implementera EU:s handlingsplan mot rasism för perioden 2020–2025.

I regeringens förslag till ståndpunkt betonas främst vikten av långsiktighet och samarbete med medlemsstaterna. Men jag kan inte se att man ger en tydlig redogörelse för de konkreta utmaningar som har uppstått eller förväntats i detta arbete. Därför skulle jag vilja ställa ett par frågor till statsrådet.

Jag undrar först vilka utmaningar regeringen har identifierat i arbetet med att implementera EU:s handlingsplan mot rasism och vilka åtgärder regeringen anser är nödvändiga på nationell nivå för att arbeta med detta.

Sedan undrar jag också vilka nationella åtgärder som Sverige har vidtagit under de senaste fem åren som överensstämmer med målen i EU:s handlingsplan mot rasism. Har dessa åtgärder utvärderats när det gäller deras effektivitet? Kan statsrådet säga någonting om detta?

Min sista fundering gäller hur regeringen kommer att säkerställa att den nya EU-strategin för perioden 2025 och framåt kommer att integrera de lärdomar som dragits av genomförandet av planen för perioden 2020–2025.

Anf. 79 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag håller med Serkan Köse om att regeringen inte svarar på de frågor som har ställts inför diskussionen. Det kan vara bra att veta vad regeringen kommer att säga under diskussionen som har med frågorna att göra. Jag ser fram emot de svaren.

Jag funderar också på själva förslaget till ståndpunkt. Jag har tagit upp det förut. Den absolut sista meningen lyder: ”Vidare bör strategin på ett konkret sätt bidra till att EU:s institutioner och medlemsstaterna ges goda förutsättningar att bekämpa rasism och möta aktuella utmaningar.” Sedan kommer: ”Samtidigt som arbetet behöver ta höjd för de skilda förutsättningar som råder i respektive medlemsstat.”

Jag tänker att strategier och arbete alltid tar höjd för de skilda förutsättningar som råder. Vad menar vi med det? Menar vi att den nästan

institutionaliserade rasism som finns mot romer i Rumänien är en förutsättning i Rumänien som gör att de inte behöver jobba med det?

Jag skulle faktiskt föreslå att resten stryks efter att det står ”aktuella utmaningar”. Jag tycker inte heller att det tillför ståndpunkten någonting.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Innan jag lämnar över ordet till statsrådet ska jag säga att det är ett samråd inför rådsmötet. Frågor om nationellt genomförande kan det ges ett kortare svar på. Frågan kräver sitt svar, men fokus ska vara på de delar som gäller ståndpunkten inför mötet.

Anf. 81 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Herr ordförande! Tack för frågorna! Jag tänkte börja med frågorna från Serkan Köse. Det var ganska många frågor. Jag ska försöka att besvara de flesta så gott jag kan.

När det gäller vilka utmaningar som man har identifierat är det skilda förutsättningar för olika medlemsstater och också hur vi jobbar med EU:s institutioner för att kunna jobba konkret med de frågorna och också få konkret resultat. Det är viktigt när man jobbar med de frågorna att man har ett resultatfokus och att det inte bara blir ord. Det är väl någonting som man behöver ha med sig både när man implementerar en EU-strategi och också när man jobbar med frågorna på nationell nivå.

När det gäller vilka åtgärder som kommer att vidtas framöver på nationell nivå kan jag kort säga att vi just nu jobbar med att ta fram en ny nationell handlingsplan mot rasism. När det gäller vilka åtgärder som har vidtagits de senaste fem åren har regeringen jobbat utifrån den tidigare handlingsplanen mot rasism som togs fram 2020. Det är en handlingsplan som nu löper ut, och då kommer vi att ta fram en ny handlingsplan.

Det som är viktigt att vi tar med oss när vi tittar på frågorna nu 2024 är att vi ser utmaningar inom det här området som kanske är mer akuta än vad de tidigare har varit. Vi ser en antisemitism som har spridits inte bara nationellt i Sverige utan i många delar av vår värld. Situationen för judar har försämrats enormt mycket.

Samtidigt har vi sett en ökad polarisering som har bidragit till stora motsättningar mot olika grupper. Det har också gjort att exempelvis muslimer också kan möta en större utsatthet i det samhälle vi lever i. Det ser vi både nationellt och i andra länder. Detta är såklart någonting som vi behöver hantera och adressera.

Jag menar att vi i det arbetet behöver dra lärdomar av hur vi fått bäst resultat av genomförandet av handlingsplanen. Men det gäller också att se att vi har ett annat nuläge i dag än vad vi hade tidigare. Därför behöver vi ta ett nytt grepp om de frågorna och inte enbart titta på vilka lärdomar vi kan dra av den tidigare handlingsplanen utan också försöka att identifiera utmaningarna framöver.

Jag går vidare med att svara på Vänsterpartiets fråga. Jag vill vara väldigt tydlig med att det aldrig kommer att vara regeringens ståndpunkt att någon form av rasism eller diskriminering är acceptabel därför att det finns institutionaliserat i vissa medlemsstater eller att det finns en strukturell rasism som har funnits väldigt länge.

Om vi tvärtom tittar på att förutsättningarna ser olika ut i olika länder ser vi att olika former av rasism kan vara olika omfattande i olika länder.

Det kan finnas olika sätt som medlemsstaterna arbetar med detta. Men det är absolut inte regeringens uppfattning att vi ska lämna något utrymme för acceptans av någon form av rasism eller diskriminering oavsett vilken grupp vi talar om. Jag hoppas att det var svar på frågorna här.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Var det en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet, Ilona Szatmári Waldau?

Anf. 83 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag föreslog att bisatsen i slutet skulle strykas. Det var inte en fråga. Jag tycker att den borde strykas. Jag vill höra vad statsrådet säger.

Anf. 84 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Min uppfattning är att den inte ska strykas. För att en handlingsplan ska fungera så bra som möjligt är det viktigt att den tar hänsyn till vilka förutsättningar som finns i olika länder. Jag menar att det inte bör eller ska uppfattas som att man lämnar utrymme för acceptans av någon form av rasism.

Anf. 85 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag tycker fortfarande att det ska strykas. Jag är tillräckligt nöjd med svaret för att inte anmäla en avvikande ståndpunkt.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Då vet vi det. Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi rycker raskt vidare till dagordningspunkterna 16 a och 16 b.

Anf. 87 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Detta är dagordningens så kallade övriga punkter. Jag tänkte inte gå närmare in på dem.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen, och vi tackar statsrådet och medarbetare för medverkan här i dag.

Anf. 89 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Tack så mycket, och trevlig helg.

§ 4 Ekonomiska och finansiella frågor

Finansminister Elisabeth Svantesson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 16 juli 2024

Återrapport från informellt möte i rådet den 13–14 september 2024

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 8 oktober 2024

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Då har nämnden framför sig finansminister Elisabeth Svantesson med medarbetare. Jag hälsar henne och dessa hjärtligt välkomna. Vi börjar med återrapporter.

Anf. 91 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Jag ska försöka att vara så effektiv som jag kan. Jag har förstått att ni har haft långa diskussioner. Jag har inget att tillägga till detta. Ni har fått den skriftliga rapporten. Ni ser där att jag inte åkte till det informella mötet i Budapest.

Jag ska bara informera om att det på måndag kommer att vara ett inkluderande eurogruppsmöte där diskussioner om konkurrenskraft och kapitalmarknadsunion fortsätter, och ECB kommer att informera om läget med en digital euro.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare på rådsdagordningen. Där har vi punkten 3.

Anf. 93 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Detta är en ständigt återkommande informationspunkt på varje dagordning där ordförandeskapet brukar berätta om vad som händer i de olika förhandlingarna på finansmarknadsområdet. Jag har inget övrigt att säga.

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen på den punkten.

Vi går in på dagordningspunkt 4, Den ekonomiska återhämtningen i Europa.

Anf. 95 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Jag tänker ta både punkt a och punkt b samlat.

På detta möte kommer kommissionen som vanligt att ge en kort uppdatering om läget och hur det går med genomförandet av RRF. Sedan ska vi anta ändrade genomförandebeslut för både Portugal och Litauen. I båda de planerna görs det ändringar på grund av objektiva omständigheter. Regeringen håller med kommissionen om att planerna lever upp till villkoren, och vi kan ställa oss bakom de ändrade genomförandebesluten.

Anf. 96 MATILDA ERNKRANS (S):

Vi har inget annat förslag till ståndpunkt. Men jag brukar passa på att ställa en fråga på den här punkten om hur det går med Sveriges arbete att

lämna in en reviderad plan som också innehåller förändringarna av klimatpolitiken, där utsläppen ökar och där vi ännu inte har kunnat få de pengar vi hade räknat in att vi skulle få till vår egen omställning. Jag testar att ställa den frågan här i dag också.

Anf. 97 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Jag var lite onödigt effektiv här. Jag borde naturligtvis ha nämnt det. Jag besökte finansutskottet för några veckor sedan. Jag berättade då för dem att vi nu är klara med diskussionen med kommissionen. Jag tror att det var en tisdag. På torsdagen fattade regeringen sedan beslut om planen som vi nu har skickat in, och sedan behandlas den av kommissionen.

Vår bild är att vi nu kan ansöka om alla de pengar som vi har rätt till. Det har som ni vet tagit tid. Men vi är också överens om att ta bort reduktionsplikten och att ha två andra åtgärder som finns med i planen. En handlar om tillståndsprövningar och miljöprövningar, och en handlar om de reformer som nu sker på skolområdet.

Anf. 98 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Tack, finansministern, för det beskedet!

Finansministern får själv avgöra om detta är möjligt för finansministern att svara på, och om det ligger i detta härad. Det handlar om den gröna omställningen, att klara återhämtning och att bygga nya jobb och konkurrenskraft.

Min fråga är hur det relaterar till det som nu är väldigt aktuellt. Det verkar vara så att EU i dagarna kommer att fatta beslut om att införa EU-tullar på kinesiska elbilar. Sverige har inte motsatt sig det, vilket jag tycker är märkligt.

Vi har framfört i andra sammanhang att vi tycker att Sverige borde ha röstat nej. Det riskerar att kosta många svenska jobb, och det är också dåligt för klimatomställningen. Är detta någonting som finansministern kan kommentera eller som på något sätt kommer att påverka hur kommissionen hanterar den plan som vi nu har skickat in?

Anf. 99 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Tack för frågan! Jag har ingenting med detta att göra. Vår plan är inskickad. Nu behandlas planerna och förändring av planerna. Det är en sådan dagordningspunkt.

Det är kanske att svara på en fråga som Matilda Ernkrans inte ställde, men det ska vara en balans mellan olika typer av åtgärder. Även när vi tar bort reduktionsplikten och lägger in de andra två finns balansen fortfarande där, vilket vi helt och hållet är överens om med kommissionen. Frågan om tullar på elbilar har ingenting med just den här punkten att göra.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det, vad gäller dagordningspunkt 4 a, finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vad gäller dagordningspunkt 4 b finns det stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Ekonomiska och finansiella konsekvenser av Rysslands angrepp mot Ukraina.

Anf. 101 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! I tisdags var statssekreterare Johanna Lybeck Lilja i finansutskottet och överlade om denna fråga. Nu har äntligen ett förslag kommit om G7-överenskommelsen, som EU är en del av. Det handlar om att ställa ut lån på 45 miljarder euro till Ukraina. Som ni vet handlar det om avkastningen från de immobiliserade ryska tillgångar som ska användas för att betala räntan och betala av på lånet.

Egentligen är det tre delar i EU-förslaget. Den första delen handlar om att skapa ett nytt och särskilt instrument dit avkastningen kan gå. Dessa pengar ska i framtiden skickas till Ukraina så att de kan betala tillbaka de nya lån som de ska få av EU och andra G7-länder.

Den andra delen är själva lånet i sig, det vill säga makrofinansiellt stöd på upp till 35 miljarder euro. Orsaken till att jag säger ”upp till” är att det är svårt att veta exakt. Det beror på hur de andra länderna lånar ut.

Den tredje delen handlar om en förlängning av tiden för immobilisering av tillgångarna. Där ser USA till exempel gärna tre år i stället för sex månader, som föreslås nu. När det gäller denna fråga ser vi inget problem, utan jag tror att alla länder utom Ungern i dag kan tillmötesgå USA i detta. Frågan är inte helt klar, men det betyder inte att lånet – den andra mekanismen – inte kan komma på plats. Att det blir ett lån är helt klart, och att det måste gå fort vet vi alla i detta rum – det behöver jag inte berätta.

Vi får se hur det blir med den tredje frågan med tiden, om det blir sex månader eller tre år och om det kan lösas. Jag kan säga i detta rum att jag har lite svårt att förstå varför Ungern skulle tycka att det är bra med den kortare tiden, eftersom det ju finns en risk när det gäller USA. Vi gör ju detta för att underlätta för USA, och om de inte är med kan det bli ännu dyrare för EU. Detta var en personlig reflektion.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Den europeiska planeringsterminen 2024: lärdomar.

Anf. 103 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Alla som har varit med i nämnden ett tag vet att detta är en punkt som återkommer varje år. Tanken är att man ska lyfta upp och prata om erfarenheter och lärdomar från planeringsterminens cykel. Sedan pratar man om hur nästa process ska se ut. Utifrån min erfarenhet, även om det bara är två år, tror jag inte att det kommer att bli någon lång diskussion här, utan kommissionen kommer att berätta hur de ser på nästkommande års process. Nästa år blir intressant på det sättet att det är första året vi har det nya finanspolitiska ramverket.

Jag tror att ni känner igen ståndpunkten, som ni har sett i den kommenterade dagordningen. Den har tagits upp tidigare, så jag behöver inte läsa upp den. Det är alltså ingen ny ståndpunkt, så ni kan känna er trygga med det.

Anf. 104 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Herr ordförande! Tack, finansministern, för den snabba och effektiva dragningen! Det uppskattas.

Jag har en fråga med anledning av mötet och det nya ramverket. Det finns dåliga signaler från vissa medlemsländer om att de har stora ekonomiska problem. När vi beslutade om det nya ramverket var det viktigt att det var balanserat så att alla länder har en chans att följa det och också respektera det. Ser ni risker redan nu med vissa länder? Jag ser risker.

Anf. 105 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Jag tackar för frågan.

Risker finns det alltid. Nu blir det ett test av det som vi alla har kommit överens om. Det handlar om allt från länder som ligger väldigt nära oss, det vill säga Finland, till andra länder som har det ganska tufft i den här situationen. Då gäller det att se till att ramverket verkligen efterlevs, så att det första som Ekofin eller EU gör tillsammans inte urholkar det. Det blir ett test för oss alla.

För oss är det självfallet viktigt att vi nu håller hårt i detta och driver dessa frågor så mycket vi kan. Mycket sker på EFK-nivå, det vill säga på statssekreterare Johanna Lybeck Liljas nivå, men visst finns det risker.

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Internationella möten. Finansministern vill behandla punkterna a och b tillsammans; det är effektivitetens dag i dag.

Anf. 107 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! I slutet av mötet kommer vi att få en återrapport från G20-mötet i juli. Sedan ska vi som vanligt, inför de årsmöten som äger rum om några veckor i Washington, besluta om EU:s positioner inför G20-mötet och också EU:s uttalanden inför IMFC-mötet. Om ni undrar vad IMFC står för är det IMF och så C, som är en politisk kommitté som brukar göra uttalanden på årsmötena.

Som tidigare bygger texten till stor del på de positioner som EU var överens om inför tidigare möten. Det är inga nyheter över huvud taget, rent krasst. Ibland är det bra att ingenting förändrar sig så snabbt och att det är samma ståndpunkter. Därför kan vi som tidigare ställa oss bakom de gemensamma positionerna inför G20-mötet.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen om dagordningspunkt 7 a.

Vad gäller dagordningspunkt 7 b kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Slutsatser om klimatfinansiering inför FN:s klimatkonferens 2024, COP 29, den 11–22 november 2024.

Anf. 109 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Det handlar som sagt om COP 29. Som ni vet beslutar miljørådet om det övergripande förhandlingsmandatet. Detta kommer ni att få höra mer om av klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari sedan när hon kommer tillbaka inför det mötet.

Här är tanken att vi ska godkänna slutsatserna om själva klimatfinansieringen. Det kommer att vara en del av EU:s förhandlingsmandat på COP 29.

Jag ska säga något kort om slutsatserna, som kommer upp på Ekofin och som vi ska besluta om. Där beskrivs EU:s arbete och ambition för klimatfinansiering generellt. Dessutom innehåller de EU:s gemensamma position när det kommer till det nya mål för klimatfinansiering som man ska komma överens om på COP.

Jag kan också informera om att slutsatserna, precis som vid förra tillfället, kommer att uppdateras när COP-mötet närmar sig. Det handlar om den siffra som inte finns ännu, nämligen hur mycket internationell klimatfinansiering som EU bidrog med förra året. Statistik och data finns inte men kommer att uppdateras innan. Vi väntar oss inga ändringar i sak, men rätt siffra ska komma med i dokumenten.

Vi kan ställa oss bakom slutsatserna och också den kommande sifferuppdateringen. Det är svårt att inte ställa sig bakom den om den är sann och korrekt.

Anf. 110 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Precis som finansministern säger kommer detta att återkomma till miljö- och jordbruksutskottet och också till EU-nämnden inför miljørådet. Det som vi nu ska ta ställning till är rådsslutsatser om finansieringen. Det handlar om pengarna – inte helt oviktigt i internationella klimatförhandlingar.

Min fråga är: Vad är Sveriges bidrag när det gäller utformandet av rådsslutsatserna? Vad tycker Sverige att man har vunnit i slutsatserna?

Det är ingen hemlighet att vi har högre ambitioner än regeringen och dess samarbetsparti Sverigedemokraterna när det gäller klimatet. Jag tycker att det är ganska mycket text i rådsslutsatserna som är svag och som i princip bara handlar om att EU ska bekräfta samma sak som man redan har bekräftat en gång.

Med tanke på det vi ser i vår egen union, där klimatförändringens effekter slår hårt mot människor och hela samhällen, inte minst nu senast i Mellaneuropa, är jag lite fundersam över varför det inte är starkare skrivningar när det gäller exempelvis finansiering till klimatanpassning.

Jag lämnar det så och låter finansministern svara på vad man tycker att Sverige har bidragit med här och hur man ser på att det som EU sätter ned foten om bara är ett bekräftande av de åtaganden som redan gjorts. Det är inga höjda ambitioner någonstans.

Anf. 111 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, finansministern, för redogörelsen, och tack, Matilda Ernkran, för bra frågor! Jag har några liknande.

Jag tycker att det är lite svagt att regeringens förslag till svensk ståndpunkt bara är att regeringen kan ställa sig bakom utkastet till slutsatser.

Jag tycker att det är viktigt att vi har höjda klimatambitioner och att klimatfinansieringen speglar detta, det vill säga att finansieringen ökas för att hjälpa de länder som behöver stöd för att komma vidare.

Bland annat behöver klimatbiståndet öka globalt sett. Vi vet att EU kommer att använda biståndet som en påtryckning på länder som inte tar emot återvändande, vilket kan innebära minskat bistånd till länder som verkligen behöver mer bistånd för att bland annat få bukt med klimatförändringarna och få ett robust och miljövänligt energisystem.

Jag konstaterar också att EU i utkastet till slutsatser välkomnar att 100-miljardersmålet är uppfyllt sedan 2022. Det visar att det nu också finns möjlighet att höja målet. Detta tycker jag borde vara regeringens ståndpunkt. Jag väntar med spänning på svaret på frågorna.

Anf. 112 JACOB RISBERG (MP):

Tack, finansministern, för dragningen!

Jag är lite grann inne på samma linje som de tidigare talarna. Ståndpunkterna är väldigt korta, en mening långa såg det ut som.

Jag skulle gärna vilja höra lite mer utförligt vad regeringen själv tycker. Vad är förväntningarna på utgången av detta? Vilka ambitioner kommer regeringen in med? Hur går snacket om klimatfinansiering generellt? Detta vore intressant att veta. Är vi snåla eller generösa, anser regeringen, i förhållande till övriga länder när det kommer till klimatfinansiering? Där vore det bra att få lite mer kött på benen.

Anf. 113 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Jag tackar för kloka frågor och medskick.

Jag börjar med Sverige. Olika regeringar har verkligen tryckt på för och förespråkade klimatbistånd. Förra året uppgick det svenska klimatbiståndet till ungefär 9,4 miljarder kronor. Det var en ökning med ungefär 870 miljoner kronor jämfört med föregående år, 2022.

Så som vi jobbar är det självklart med offentligt kapital via budgeten, men vi vill också försöka mobilisera ännu mer privat kapital till olika klimatinvesteringar för att maxa dessa.

När det gäller de andra frågorna ser vi i Sverige självfallet att det finns möjligheter i EU att både utöka och effektivisera biståndet. Det kan ske av den enkla anledningen att klimatutmaningarna kräver globala svar. Här har vi varit pådrivande.

Då går jag tillbaka till Matilda Ernkrans fråga om vad Sverige har drivit. När det gäller klimatfinansieringen har vi verkligen varit pådrivande för effektivitet och resultat. Pengar är enormt viktigt, och det är därför som klimatbiståndet får mer 2023 än 2022. Men man kan också jobba mer effektivt med till exempel flera olika finansieringskällor och olika typer av instrument, få fler privata aktörer och fler offentliga. Sedan ska vi se till att de finansiella flödena också blir förenliga med Parisavtalets mål.

Vi har också i förhandlingarna drivit på för att bredda givarbasen, så att vi helt enkelt får fler av de traditionella givarländerna att bidra till målet.

Vad har vi då fått gehör för i förhandlingarna. Jo, vi har fått med skrivningar om vikten av att offentliga medel används på ett effektivt sätt, på ett katalytiskt sätt som man brukar säga – på det här området att man helt enkelt mobiliserar finansiering från andra källor. Där har vi fått

genomslag. Det handlar inte om att länderna ska betala mindre, men om vi kan få privat kapital att också finnas med blir det bra för alla.

Det finns en stor samsyn bland medlemsländerna att klimatfinansiering behövs. Sedan finns alltid olika tankar om hur mycket som behövs. Som ni vet är Sverige pådrivande för att göra mycket tillsammans.

Vill departementssekreterare Clara Schultz lägga till något?

Anf. 114 Departementssekreterare CLARA SCHULTZ:

Jag tyckte att finansministern täckte in detta bra. Jag kan tillägga att vår bedömning är att slutsatserna lyfter fram EU som en stor givare av klimatfinansiering. EU bidrog år 2022 med 28,5 miljarder euro. Vi har inte uppdaterade siffror för förra året, men det är klart att medlemsstaterna och EU är den största givaren av klimatfinansiering internationellt.

Anf. 115 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! De svar vi har fått av finansministern är att man ska fokusera på effektivitet och resultat, och Sverige ska bidra med sin ökande del – om jag har förstått rätt – av klimatbistånd, att det ska vara både offentliga medel och privata medel, att det ska vara katalytiskt, att givarbasen behöver breddas. Det faktum att EU är en stor givare av klimatfinansiering är ingenting nytt. Det är precis vad inte minst jag själv under min tid som ansvarig för internationellt bistånd och klimatbistånd i Sveriges regering också drev. Det är väl bra att skrivningarna fortfarande finns kvar.

Min fråga rör väl egentligen att skillnaden är att dessa rådsslutsatser parkerar. Det EU gör nu är tillräckligt. Det är inte så att Sverige kommer att vara en röst på det här mötet om att EU behöver ha högre ambitioner inom vissa områden. Det är en brist och något som är annorlunda mot hur tidigare regeringar har agerat.

Jag vet inte hur jag ska formulera mig. Det här kommer tillbaka och mer djupare hanterat i miljö- och jordbruksutskottet inför miljørådet. Jag ska fundera lite. Men jag vill ändå ge ett utrymme från Socialdemokraterna att få återkomma med det som är våra ambitioner, vilka är högre. Det jag saknar är att Sverige borde driva på för att EU ska ta ett större ansvar för klimatfinansieringen, men jag nöjer mig med att få det upptecknat i skarpa ordalag i det som skrivs ned från den här delen av samrådet än att anmäla en skarp avvikande ståndpunkt.

Det vi har att ta ställning här är att säga ja eller nej till rådsslutsatserna.

Anf. 116 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag vill för min del anmäla en avvikande ståndpunkt till förmån för att Sverige borde driva en mer offensiv syn på klimatfinansieringen.

Anf. 117 JACOB RISBERG (MP):

Jag vill inte vara sämre än Vänsterpartiet i frågan. Jag ansluter mig till den avvikande ståndpunkten.

Anf. 118 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag tycker på riktigt att det här är svårt. Det vi egentligen har att ta ställning till är ju ja eller nej till slutsatserna. Men man kan väl tänka sig att vi anmäler en mjuk avvikande ståndpunkt, som kan skrivas ihop med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Det är inte okänt att det här är partier som har höga ambitioner när det gäller den svenska och den europeiska klimatpolitiken. Vi hade gärna sett att Sverige hade drivit på hårdare för att EU gemensamt ska ta på sig ett större ansvar när det gäller klimatfinansieringen i de delar det är tillämpligt.

Anf. 119 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Jag tackar för både synpunkter och medskick. Jag konstaterar att det inte är fråga om en förhandling om budgeten. Den ligger längre fram. Hur stort målet exakt kommer att vara är fortfarande en fråga för förhandling.

Att Matilda Ernkrans känner igen sig från tidigare regering och inte hittar något nytt kan vara både bra och dåligt. Men i grunden är det bra att förutsättningarna är stabila.

Sverige är ju ledande. Jag sa tidigare att vi har ett stort klimatbistånd, och vi kommer att ha det framöver. Att vi driver på i EU för effektivitet kan bero på att för få länder gör så. Sverige är en stor givare, och vi tycker att varje krona ska användas på bästa sätt. Att bredda basen till fler är viktigt. Det kan innebära mer pengar för klimatbiståndet.

Jag säger inget mer nu, och jag har hört de avvikande meningarna.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande mening från S, V och MP.

Vi hoppar över dagordningspunkt 9, som har blivit en A-punkt, och vi går vidare till dagordningspunkt 10, Övriga frågor.

Anf. 121 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Det blir kortfattat. Det här är en fråga som kommer upp två gånger per år på Ekofinmöten. Kommissionen brukar berätta hur det går för alla länder att genomföra rättsakterna på finansmarknadsområdet. Det är en informationspunkt, och det brukar sällan bli en diskussion. Punkten är kort inte bara här utan också på Ekofinmötet.

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen, och vi tackar också finansministern för deltagande och hög produktivitet under nämndens möte i dag. Om den produktiviteten kan överföras på europeisk ekonomi kan Mario Draghis rapport förpassas till dåtiden.

Anf. 123 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Trevlig helg.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Detsamma!

2024/25:2
4 oktober

Innehållsförteckning

2024/25:2

4 oktober

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	1
Anf. 5 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	2
Anf. 6 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	2
Anf. 7 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	3
Anf. 8 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	3
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 10 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	3
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 12 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	4
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 14 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	4
Anf. 15 REBECKA LE MOINE (MP).....	5
Anf. 16 CHARLOTTE QUENSEL (SD).....	6
Anf. 17 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	7
Anf. 18 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	8
Anf. 19 MALIN BJÖRK (C).....	8
Anf. 20 GULAN AVCI (L).....	9
Anf. 21 CHARLOTTE QUENSEL (SD).....	9
Anf. 22 REBECKA LE MOINE (MP).....	10
Anf. 23 MIKAEL DAMSGAARD (M)	10
Anf. 24 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	11
Anf. 25 MATTIAS VEPSÅ (S).....	13
Anf. 26 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	13
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 28 Kanslichef JOHANNA MÖLLERBERG NORDFORS.....	14
Anf. 29 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	14
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 31 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	15
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 33 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	15
Anf. 34 MATILDA ERNKRANS (S).....	16
Anf. 35 JACOB RISBERG (MP).....	16
Anf. 36 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	17
Anf. 37 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	17
Anf. 38 MATILDA ERNKRANS (S).....	19
Anf. 39 ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 40 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	19
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 42 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	20
Anf. 43 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 44 MATTIAS VEPSÅ (S).....	21
Anf. 45 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	21
Anf. 46 ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 47 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	22

Anf. 48	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 49	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	22
Anf. 50	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 51	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	23
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 53	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	23
Anf. 54	MATILDA ERNKRANS (S)	23
Anf. 55	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	24
Anf. 56	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 57	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	25
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 59	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	25
§ 2	Rättsliga och inrikes frågor	26
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 61	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	26
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 63	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	26
Anf. 64	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	27
Anf. 65	MATILDA ERNKRANS (S)	28
Anf. 66	JACOB RISBERG (MP)	28
Anf. 67	MALIN BJÖRK (C)	29
Anf. 68	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	29
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 70	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	30
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 72	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	30
Anf. 73	ORDFÖRANDEN	31
§ 3	Rättsliga och inrikes frågor	32
Anf. 74	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 75	Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	32
Anf. 76	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 77	Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	32
Anf. 78	SERKAN KÖSE (S)	33
Anf. 79	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	33
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 81	Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	34
Anf. 82	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 83	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	35
Anf. 84	Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	35
Anf. 85	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	35
Anf. 86	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 87	Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	35
Anf. 88	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 89	Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	35
§ 4	Ekonomiska och finansiella frågor	36
Anf. 90	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 91	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	36
Anf. 92	ORDFÖRANDEN	36

Anf. 93 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	36
Anf. 94 ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 95 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	36
Anf. 96 MATILDA ERNKRANS (S).....	36
Anf. 97 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	37
Anf. 98 MATILDA ERNKRANS (S).....	37
Anf. 99 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	37
Anf. 100 ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 101 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	38
Anf. 102 ORDFÖRANDEN.....	38
Anf. 103 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	38
Anf. 104 CHARLOTTE QUENSEL (SD).....	38
Anf. 105 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	39
Anf. 106 ORDFÖRANDEN.....	39
Anf. 107 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	39
Anf. 108 ORDFÖRANDEN.....	39
Anf. 109 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	39
Anf. 110 MATILDA ERNKRANS (S).....	40
Anf. 111 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	40
Anf. 112 JACOB RISBERG (MP).....	41
Anf. 113 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	41
Anf. 114 Departementssekreterare CLARA SCHULTZ.....	42
Anf. 115 MATILDA ERNKRANS (S).....	42
Anf. 116 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	42
Anf. 117 JACOB RISBERG (MP).....	42
Anf. 118 MATILDA ERNKRANS (S).....	42
Anf. 119 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	43
Anf. 120 ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 121 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	43
Anf. 122 ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 123 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	43
Anf. 124 ORDFÖRANDEN.....	43